telefon: 0746/230.032 redactia@opiniastudenteasca.ro www.opiniastudenteasca.ro

opinia veche

● Anul XLI ● 2012 ● 5 - 11 noiembrie 2012 ● Nr. 439 ● IAȘI ● GRATUIT ● 5000 de exemplare

Toată viața am luptat acompaniat de frică

interviu cu Ioan Holender, cel mai longeviv director al Operei de Stat din Viena

● **nu sînt o persoană orgolioasă, legenda spune asta despre mine**

paginile 8 – 9

EDITORIAL

Cineva tot fură căciula cercetării

Universitarii români anti și post-decembriști au fost neîngăduit de multă vreme victimele unei izolări științifice în sînul căreia și-au învelit ambițiile academice, adormindu-și standardele activităților de cercetare. Numele care s-au ridicat din mocirla impusturii autohtone s-au dovedit a fi excepții, care au înfruntat vremurile, ieșind din zona de confort a articolelor publicate prin **Analele** universităților de care aparțin sau în volume stufoase, la edituri obscure. Au fost cei care au ieșit în afară, au învățat să se lepede de falșii maeștri și modelele de pervertire din instituțiile de baștină, avînd tăria să deprindă, ca niște școlari conștiincioși, rigorile cercetării „adevărate”. În străinătate au găsit cărți, acces la bazele de date științifice cu articole cotate **ISI**, resurse pentru cercetare și, adeseori, colective pentru care standardul nu se oprea la ciocul găinii care naște pui vii. Însă puțini dintre ei au fost recunoscuți vreodată de cei rămași în țară sau promovați îndeajuns de sus încît să provoace vreo mutație esențială în maniera de-a calibra activitatea științifică.

Revoluția socială și politică din 1989 nu a reușit să arunce în aer modelul lax, oportunist, întemeiat prea adesea pe furt, plagiat și autoplagiat din mediul academic românesc. De atunci și pînă acum, într-o tranziție de abia resimțită, „dinozaurii” au supraviețuit în fruntea conducerilor universităților, dirijînd și influențînd destinele cercetătorilor aspiranți și ai doctoranzilor adeseori dezorientați. Din această perspectivă, **Accesul Național Electronic la Literatura Științifică de Cercetare (ANELiS)**, proiect finanțat din fonduri europene, care s-a derulat în perioada 2009-2011, nu a ajutat vizibil, semnificativ, la creșterea calității cercetării în învățămîntul superior. Sau nu a apucat, fiindcă în iunie 2012 a fost sistat din ignoranța **Ministrului Educației**, **Liviu Pop** și acum, iarăși reluat, urmînd a fi finanțat de către stat. Această sincopă la începutul unui program, care ar fi fost menit să instaureze o normalitate și o deschidere a instituțiilor românești la standardele cercetării de nivel mondial, e posibil să fi tăiat din elanul donquijotesc al aspiranților la articole de calitate. Fiindcă cei care se află actualmente la început de carieră știu că nu-și pot sprijini cariera în **Anale**.

Legea Educației lui **Funeriu**, care a aruncat în derizoriu munca celor cu multe articole și publicații „necotate”, a stîrnit reacții de respingere și disperare din mediul academic tocmai fiindcă, în contextul acestei izolări și al unei formări defectuoase, mai nimeni nu a ajuns să publice articole **ISI** sau măcar să fie capabil să se ridice la aceste standarde. Dinozaurii stau gata să sară la gîtul **Editurii Thomson-Reuters**, în timp ce aspiranții la o carieră în cercetare își prind urechile în ceea ce, spre disperarea lor, nu își găsește corespondentul în mediul în care își desfășoară activitatea.

Fără doar și poate, accesul la articolele de cercetare de înalt nivel științific este o condiție a progresului, însă blocajul trece dincolo de resurse în învățămîntul superior românesc. Ce decan sau rector s-ar mai așeza în bancă să recunoască și să învețe că tot ceea ce l-a făcut profesor universitar a fost de fapt o minciună?

Laura PĂULEȚ

La „Cuza” s-au înjumătățit cursurile facultative de limbi străine

● **studenții nu mai pot studia portugheza, japoneza și neo-greca, ce avea o tradiție de mai bine de 30 de ani ● celor care se înscriu să învețe chineza, poloneza sau notvegiana nu li se oferă nici credite, nici un atestat recunoscut la nivel internațional**

pagina 5

Sălile de curs își așteaptă lectorii

ACTUALITATE *Motoare de căutare ISI*

S-a reluat accesul la bazele de date științifice

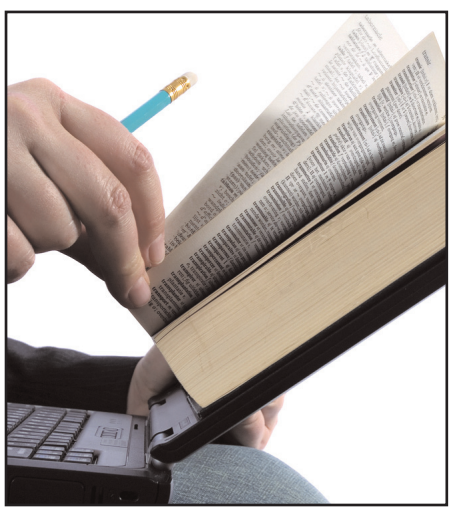

Universitățile din România și instituțiile de cercetare au din nou acces la baze de date științifice internaționale începînd cu luna noiembrie. După încheierea programului finanțat din fonduri structurale ANELiS (Acces Național Electronic la Literatura Științifică de Cercetare), care permitea acest acces, „a existat o incertitudine cu privire la felul în care vor fi asigurate resursele electronice de bază, lucrările științifice. Instituțiile s-au strîns într-o nouă asociație numită ANELiS plus și au depus un proiect la Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică, în ideea de a continua, dacă nu se va putea altfel, păstrarea accesului plătind pentru fiecare membru din universități și instituții în parte”, a declarat prof. univ. dr. Carmen Teodosiu, prorector responsabil cu cercetarea științifică la Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași.

pagina 3

Actualitate

Evaluări internaționale la universitățile ieșene

● **Politehnica și Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa” au primit vizite din partea unei comisii EUA (European Universities Association)**

pagina 2

Tabletă

Cînd se adună norii a pedeapsă

● **după ce uraganul Sandy a măturat coasta de nord-est a Statelor Unite, avem răgaz pentru scurte păreri de rău**

● **simțim cum se zvîrcolește pămîntul sub picioare**

pagina 6

Reportaj

Absolvenții care-și duc studenția în spate

● **pentru Adi, a fi „operator marfă” la Selgros, „nu-i ca la tras la jug, dar nici ca la facultate nu-i”**

● **țara te vrea calificat cît să fii obedient**

pagina 7

Dezbatere

Cum s-a înclinat balanța între seceră și coroană

● **despre aplecarea românilor către comunism și monarhie au comentat sociologul Mircea Kivu, analistul politic Lucian Dîrdală și jurnalista Dana Balan**

pagina 13

opinia veche

este editată de studenți ai Departamentului de Jurnalism și Științe ale Comunicării și se adresează exclusiv mediului academic.

revistă săptămânală de informaţie, reportaj şi atitudine studenţească

În coloană, adunarea

Amenzi în Complexul „Titu Maiorescu”

Aproximativ 20 de studenți cazați în căminele din **Complexul „Titu Maiorescu”** al **Universității „Alexandru Ioan Cuza” (UAIC)** din **Iași** au fost amendați în urma controalelor efectuate miercuri, 31 octombrie, de **Poliția de Proximitate** și reprezentații **Direcției Locale de Evidență** a **Persoanelor Iași**.

Aceștia trebuie să plătească contravaloarea de 40 de lei a amenzii fiindcă au fost descoperiți fără viză de flotant. Dintre tineri, zece sînt din **Căminul C6**, șapte din **Căminul C7**, iar trei din **Căminul C8**. „Cei care au fost prinși fără viză de flotant s-au cazat, dar nu și-au lăsat buletinele pentru punerea vizelor, asumîndu-și răspunderea că se vor duce personal la Direcția Locală de Evidență a Persoanelor pentru a-și obține vizele de flotant conform legislației. Spre deosebire de anii trecuți cînd erau descoperiți foarte mulți studenți basarabeni care nu aveau vize de reședință, acum nu a fost descoperit nici unul care să nu aibă actele în regulă”, a declarat ec. **Doina Leonte**, șeful **Complexului „Titu Maiorescu”**.

Studenții amendați trebuie să își procure viza de flotant de la **Direcția Locală de Evidență a Persoanelor Iași** în următoarele 15 zile. Astfel de controale se efectuează periodic în căminele **UAIC**.

Petronela DUȚU

Liceenii în bănci cu studenții

150 de liceeni din toată zona **Moldovei** vor participa pe durata a trei zile la proiectul „Student pentru o zi” organizat de către **Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi”** din **Iași** Aceștia vor fi împărțiți în două serii și vor asista la cursuri și la unele activități desfășurate la **Facultatea de Textile-Pielărie și Management Industrial (FTPMI)** de la **Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi”** din **Iași (UTI)**.

Prima etapă, la care vor participa 75 de tineri, se va desfășura între 11 și 13 noiembrie. În prima zi, aceștia vor participa la sesiuni de training conduse de un cadru didactic al facultății, a doua zi vor asista la cursuri de management, de dezvoltare a spiritului de antreprenor, iar în a treia zi se va organiza o masă rotundă cu un antreprenor de succes din domeniul tehnic. De asemenea „elevii vor participa la ore de aplicații, laborator, cursuri, se va face o adaptare pentru toate catedrele de management la nivel de universitate”, a declarat **Ionuț Dulgheru**, managerul proiectului „Student pentru o zi”.

Restul de 75 de tineri vor participa în perioada 14 –16 noiembrie, la același set de activități. Dintre aceștia, 30 sînt din județul **Iași**, iar restul din zona **Moldovei**. Aceștia vor fi cazați pe durata a două nopți în **Căminul T8** din **Campusul „Tudor Vladimirescu”** din **Iași**.

Scopul proiectului este atragerea liceenilor din ani terminali spre formele de învățământ superior.

Paul ANDRICI

Rapoartele la control

Evaluări internaționale la universitățile ieșene

● comisiile au fost alcătuite din cîte cinci membri de la instituții de învățămînt superior europene

Săptămîna trecută, la **Universitatea de Medicină și Farmacie (UMF)** și **Universitatea Tehnică „Gheorge Asachi” (UTI)** din **Iași** a avut loc a doua vizită din partea unei comisii **EUA (European Universities Association)** în vederea evaluării instituționale. Aceasta a fost făcută de către membri ai universităților europene, fiind prevăzută în **Legea Educației Naționale** ca următorul pas după clasificarea instituțiilor de învățămînt superior. Astfel, cu ocazia acesteia, comisiile au trebuit să realizeze un raport prin care să verifice acuratețea datelor oferite de către universități cu prilejul auto-evaluării făcute în prima fază a procesului de clasificare.

„Prima întîlnire a fost în iunie cînd au fost vizitate patru facultăți, printre care și Facultatea de Inginerie chimică și Protecția Mediului și cea de Automatică și Calculatoare, iar acum au fost evaluate cele de Arhitectură și Inginerie Electrică, Energetică și Informatică Aplicată. Vizita în sine și nici întregul proces nu au rol de ierarhizare sau de clasificare, ci sînt direcționate către ideea de îmbunătățire a proceselor instituționale, fie că sînt didactice sau de cercetare, cît și o evaluarea colegială, pe principiul peer review”, a declarat prof. univ. dr. **Carmen Teodosiu**, prorector responsabil cu cercetarea științifică de la **UTI**.

Comisiile au fost alcătuite din cîte cinci membri, care, cu ocazia celei de-a doua vizite au prezentat concluziile preliminare ale raportului de evaluare final, ce va fi redactat și înaintat peste o lună. Printre altele, acesta va cuprinde considerații generale asupra desfășurării activităților didactice și de cercetare, relația dintre conducerea instituțiilor de învățămînt superior și facultăți, dintre profesori și studenți, dar și nivelul de informatizare al fiecărei universități. „Pentru noi, raportul EUA reprezintă confirmarea că UMF și-a ales corect drumul și trebuie să mulțumim tuturor membrilor comunității noastre academice că după ce au ales acest drum acum cinci ani, au depus eforturi necuantificabile, angajîndu-se și dedicîndu-se procesului de modernizare”, a declarat prof. univ. dr. **Vasile Astărăstoae**, rectorul **UMF** în comunicatul de presă emis după prezentarea raportului preliminar la **UMF** din data de miercuri, 31 noiembrie.

La **Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”**, cea de-a doua vizită instituțională a avut loc la începutul lunii octombrie, în timp ce la **Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad”** urmează să aibă loc săptămîna aceasta.

Cătălin HOPULELE

EUA
European University Association
Association Européenne de l'Université

Asociația Universităților Europene este la a doua vizită la instituțiile de învățămînt superior

Colocviu în amintirea lui Gheorghe Ivănescu

● în cadrul manifesărilor au fost lansate două volume

Filiala din Iași a **Academiei Române**, în colaborare cu **Asociația Culturală „A. Philippide”** și **Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” (UAIC)** din **Iași** a organizat în zilele de 1 și 2 noiembrie Colocviul Internațional „G. Ivănescu – 100 de ani de la naștere”. Conferințele tematice au fost susținute de reprezentanți ai universităților din țară și din străinătate, precum și de academicieni și cercetători care au urmărit opera lingvistului **Gheorghe Ivănescu**.

Prof. univ. dr. **Eugen Munteanu**, director al **Institutului de Filologie Română „A. Philippide”** din **Iași**, a declarat că festivitatea este dedicată „unui mare învățat, probabil, în convingerea multora dintre noi, cel mai important lingvist român, în sensul că este singurul care a reușit să își articuleze o gîndire lingvistică proprie și să încerce să creeze o școală filologică în România”. Sesiunea științifică a fost deschisă de prof. univ. dr. **Vasile Țâra**, reprezentant al **Universității de Vest** din **Timișoara**, cu lucrarea „Direcția ivănesciană în cercetarea limbii române literare”.

În cadrul colocviului au fost lansate două volume, cel dintîi, „Probleme capitale ale vechii române literare”, semnat de **Gheorghe Ivănescu**, la cea de-a doua ediție, revizuită și îngrijită de prof. univ. dr. **Eugen Munteanu**, în colaborare cu dr. **Lucia-Gabriela Munteanu**. Cel de-al doilea volum, publicat de **Editura Academiei Române**, reunește lucrările prezentate în cadrul Colocviului Internațional „Eugeniu Coșeriu – 90 de ani de la naștere”, desfășurat în luna iulie a anului 2011.

În perioada 1952-1953, **Gheorghe Ivănescu** a fost cercetător științific în cadrul **Institutului de Lingvistică și Istorie Literară** al **Filialei Academiei Române** din **Iași**.

Cătălina DOBROVICEANU

Lecții de jurnalism, direct de la CNN

● Liliana Ciobanu a vorbit despre experiența sa de corespondent pentru instituții de presă internaționale

Joi, 1 noiembrie, de la ora 12.00 în **Sala Ferdinand** a **Universității „Alexandru Ioan Cuza”** a avut loc conferința „Cum să lucrezi în presa internațională”. Invitatul special al acestei întîlniri a fost **Liliana Ciobanu**, jurnalistă freelancer, corespondent în **România** pentru **CNN**, **The Economist** și **France 24 – English**.

Aceasta a împărtășit celor prezenți, cu precădere studenți la **Facultatea de Litere**, **Departamentul de Românistică, Jurnalism – Științe ale Comunicării și Literatură comparată**, din experiența sa de pe teren și cea a relațiilor cu trusturile de presă. Invitatul special al conferinței i-a încurajat pe cei care doresc să practice meseria de jurnalist și i-a sfătuit să nu renunțe și să încerce să treacă peste dificultățile pe care ar putea să le întîmpine. „Va trebui, dacă vreți să faceți presă, să vă așteptați la lucruri neplăcute și la oameni care or să vă trateze urît și care vă vor ataca și vă vor repeta că nu aveți vîrsta și experiența necesară pentru a urca cît de repede vreți voi. Vă vor repeta că e nevoie de zece ani de experiență și de sute de mii de știri scrise pentru a fi cu adevărat profesioniști. Fals. Tot ce contează este ceea ce aveți voi în cap, modul în care vă cultivați meseria asta și cît de mult v-o doriți”, a explicat **Liliana Ciobanu**.

Conferința a fost organizată de **Asociația pentru Jurnalism și Online Media**, de **Junior Chamber Iași** împreună cu **Departamentul de Românistică** și a durat două ore. În vîrstă de 24 de ani, **Liliana Ciobanu** are o experiență de aproape opt ani în presă, cu mai multe stagii de practică la **CNN**, dar și la alte posturi de televiziune internaționale.

Andrei MIHAI

Liliana Ciobanu, despre jurnalismul internațional

Cărțile electronice, pagină cu pagină

● portalurile electronice găzduiesc materiale ale editurilor academice și universitare

Între 31 octombrie – 1 noiembrie, în **Sala Ferdinand** a **Universității „Alexandru Ioan Cuza” (UAIC)** din **Iași**, a avut loc workshop-ul cu tema „Cărțile electronice și oportunitatea creării unui depozit instituțional găzduit alături de literatura de specialitate internațională”.

Pe parcursul acestuia s-a urmărit familiarizarea studenților, masteranzilor, doctoranzilor, cercetătorilor sau cadrelor universitare cu platformele de cărți electronice **Ebrary**, respectiv **ProQuest**. Conform lui **Iulian Herciu**, moderatorul workshop-ului și reprezentant al **ProQuest**, portalurile electronice aduse în discuție reprezintă „rafturi personale” care găzduiesc materiale ale editurilor academice și universitare ale căror publicații sînt realizate în limba engleză, franceză sau germană, din domenii precum cel economic, social, medical, literar sau istoric. La nivel național, instituțiile de învățămînt superior care utilizează rețeaua de cărți electronice sînt: **Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”** din **Iași**, **Universitatea Babeș-Bolyai** din **Cluj-Napoca**, **Universitatea Transilvania** din **Brașov** și **Universitatea „Politehnică”** din **Timișoara**.

„Conținutul în sine nu este limitat la o singură editură, platformele preluînd serviciile bibliotecilor și transpunîndu-le în format electronic”, a afirmat **Iulian Herciu**, privind avantajele folosirii unor astfel de platforme. Accesul la cele două rețele se poate realiza doar din cadrul universităților sau bibliotecilor, fiind posibilă și crearea unui cont personal în care pot fi depozitate materialele.

Cătălina DOBROVICEANU

Motoare de căutare ISI

S-a reluat accesul la bazele de date științifice

● instituțiile de învățământ superior din țară nu știu încă dacă urmează să plătească pentru acest acces

Documentarea se face doar online

Universitățile din **România** și instituțiile de cercetare au din nou acces la baze de date științifice internaționale începînd cu luna noiembrie. După încheierea programului finanțat din fonduri structurale **ANELiS (Acces Național Electronic la Literatura Științifică de Cercetare**), care permitea acest acces, „a existat o incertitudine cu privire la felul în care vor fi asigurate resursele electronice de bază, lucrările științifice. Instituțiile s-au strîns într-o nouă asociație numită ANELiS plus și au depus un proiect la Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică (ANCS), în ideea de a continua, dacă nu se va putea altfel, păstrarea accesului plătind pentru fiecare membru din universități și instituții în parte", a declarat prof. univ. dr. **Carmen Teodosiu**, prorector responsabil cu cercetarea științifică la **Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi"** din **Iași (UTI).**

Însă inițiativa universităților a fost amînată, deoarece **ANCS** a hotărît că accesul la aceste baze de date se va realiza în continuare, finanțat fiind de către stat. Prin urmare, în luna august a anului curent a existat o licitație pentru toate bazele importante de date, „licitație care a fost finalizată și practic. De cîteva zile avem acces la aceste baze de date. Nu se poate ca o universitate să nu beneficieze de asemenea resurse electronice. Vorbim despre o întoarcere la epoca de piatră și nu putem face acest lucru", a adăugat prorectorul de la **UTI**.

Singura nelămurire a universităților rămîne acum felul în care va funcționa acest sistem. Cum precedentul proiect **ANELiS**, desfășurat între 2009 – 2011, a fost finanțat din fonduri structurale, statul român a luat asupra sa inițiativa sprijinirii financiare. În schimb, universitățile nu știu dacă accesul lor va fi condiționat de o contribuție la suma licitată de **ANCS** sau dacă va fi gratuit. „Probabil va fi o cotă de acces din cota de finanțare, dar încă nu știm exact cum a fost gîndit accesul de către ANCS", a mai precizat prof. univ. dr. **Carmen Teodosiu**.

În luna iunie a anului 2012, în urma unei decizii luate de ministrul interimar de atunci al **Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului**, **Liviu Pop**, **România** a pierdut accesul la bazele de date **Thompson-Reuters**.

Cătălin HOPULELE

Doctor Honoris Causa la „Cuza"

● Phillipe Ciarlet este recunoscut internațional în domeniul matematicilor aplicate

Profesorul **Phillipe G. Ciarlet** de la **City University** din **Hong Kong** a primit titlul de **Doctor Honoris Causa** din partea **Universității „Alexandru Ioan Cuza" (UAIC)**, în cadrul festivității de decernare care a avut loc marți, 30 noiembrie în **Aula Magna „Mihai Eminescu"** de la **UAIC**. Cuvîntul de deschidere a fost ținut de prof. univ. dr. **VasileIșan**, rectorul universității care a precizat că „sîntem onorați și bucuroși să cinstim activitatea unui renumit matematician. În buna tradiție a universității noastre, încercăm după puterile noastre să prețuim activitatea profesorului **Phillipe Ciarlet** care trasează urme adînci în acest domeniu."

Prof. univ. dr. **Ovidiu Cârjă** a citit **Laudatio**, în care s-a subliniat faptul că „acordarea acestui titlu este o distincție care onorează un mare om de știință contemporan și, în același timp, un prieten al României și un apropiat al comunității academice românești". Ceremonia s-a încheiat cu citirea textului diplomei de către rectorul universității.

Phillipe Ciarlet este recunoscut internațional în domeniul matematicilor aplicate, computaționale și a primit titlul onorific de la șapte universități, inclusiv românești. Profesorul a publicat peste 200 de lucrări științifice și a scris 15 cărți, unele fiind traduse în cîteva limbi străine, inclusive în limba română cu scopul de a stimula interesul cercetătorilor în aplicarea metodelor analitice la rezolvarea unor probleme neliniare din fizică și inginerie.

Mădălina OLARIU

Managerii din băncile facultății

● au fost înființate 16 replici de firme, ele activînd pe domenii precum web-design, IT sau resurse umane.

În **Sala de Consiliu** a **Facultății de Construcții de Mașini și Management Industrial (FCMMI)** a **Universității Tehnice „Gheorghe Asachi"** din **Iași (UTI)** s-a desfășurat miercuri, 31 octombrie, Conferința Intermediară a proiectului „De la teorie la practică prin întreprindere simulată (IS)". Acesta are ca scop dezvoltarea tinerilor studenți pe mai multe domenii și posturi din cadrul unei societăți comerciale simulate. Participanții nu vor ocupa același loc de muncă, ei fiind nevoiți să se adapteze periodic la cîte un alt rol în companie.

În cuvîntul de deschidere, prof. univ. dr. ing. **Constantin Baciu**, coordonator **IS**, a dorit să menționeze că „studenții sînt cei care vor conduce întreprinderi reale în viitor, le vor conduce bine pentru că în acești doi ani de la lansarea proiectului au participat și participă intens la activitățile IS". Printre invitații s-a numărat și ing. **Neculai Vițelaru**, președintele **Patronatului Județean Iași al Întreprinderilor Mici și Mijlocii**, conf. univ. dr. ing. **Iulian Ioniță**, decanul **Facultății de Știință și Ingineria Materialelor** și prof. univ. dr. ing **Gheorghe Nagîț**, decanul **FCMMI**. Acesta din urmă a insistat asupra importanței proiectului, specificînd faptul că „participanții la acest proiect sînt deja căutați de întreprinderile din Iași și cred că este un cîștig atît pentru întreprinderi cît și pentru universități", a menționat decanul **FCMMI**.

Conform **Roxanei Weiss-Anton**, directorul sucursalei din **România** a **OSB Consulting GmbH Austria**, pînă în prezent proiectul demarat în 2010 și-a îndeplinit obiectivele propuse pentru analiza intermediară: dintre cei 323 de studenți înscriși, 320 merg mai departe cu această activitate, au fost deschise opt centre **IS**, față de trei inițial, și au fost înființate 16 replici de firme, ele activînd pe domenii precum *web-design*, IT sau resurse umane.

Bogdan Istrate, de la firma virtuală IS-ReNeW

La conferință au fost prezenți și studenții reprezentați ai unei astfel de firme, **IS-ReNeW**, care și-au prezentat progresul făcut în timpul celor doi ai proiectului **IS**. „Am pornit de la organigrama companiei Antibiotice și, analizînd-o, am ajuns să ne structurăm întreprinderea simulată pe patru departamente, de marketing, economic, de producție și administrativ", a specificat **Bogdan Istrate**, masterand la **UTI**.

Proiectul „De la teorie la pratică prin întreprinderi simulate" a fost implementat de **Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului**, în parteneriat cu patru instituții de învățămînt superior din țară, **UTI**, **Politehnica de la București**, **Universitatea Petrol-Gaze** din **Ploiești** și **Universitatea Valahia** din **Tîrgoviște**. „Universitățile au fost alese pe criteriul de recunoaștere, să fie pe parte tehnică și să aibă și cunoștințe de management", a specificat prof. univ. dr. ing **Constantin Baciu**.

În continuare, cei 320 de studenți care vor continua în cadrul proiectului, 80 de la **UTI**, vor fi împărțiți în patru noi grupe din întreprinderi simulate, 20 pe grupă, și vor începe de la zero, înființînd alte replici de companii.

Paul ANDRICI

Șah - mat

Din Oxford, cu dragoste

● n-am dedus aroganța cu care ne obișnuisem în relațiile vest-europene

Înspre **Marea Britanie** am privit cel mai cu jind anul trecut, la jubileul **Reginei Elisabeta** a II-a, cînd în dreapta acesteia, la poza de grup a monarhilor lumii, stătea **Regele Mihai**. Ne-a plăcut imaginea aceasta. Ne-am scăldat orgoliile în ea și ne-am gîndit fără nici o jenă la o realitate în care, fără compromisuri și fațade diplomatice, **România** ar putea sta față în față cu regatul britanic și nu s-ar vedea nici o diferență sau încruntare.

Săptămîna trecută am privit din nou spre **Marea Britanie** și ne-a cuprins aceeași căldură. Am primit un loc la masa bogaților cînd **Oana Uță-Barbulescu** a fost desemnată prin concurs de către **Universitatea Oxford** să fie cadrul didactic coordonator al primului **Lectorat de limba română** din **Marea Britanie**, finanțat de către statul român.

Ne-a plăcut și mai mult atunci cînd am citit declarațiile mai-marilor de la **Oxford**. Am bănuit un adevărat interes în studiul limbii și n-am dedus aroganța cu care ne obișnuisem în relațiile vest-europene. Dar balonul frumos în care ne scăldam, la acea masă îmbelșugată a bogaților, s-a spart sec atunci cînd, la sfîrșitul discursului său de la inaugurarea lectoratului, prof. univ. dr. **Martin Maiden**, directorul **Centrului de Limbi Romanice**, a precizat: „doresc să mulțumesc statului român pentru această decizie. Drumul a fost lung, dar a meritat. Vă asigur că excelența este pe mîini bune aici la Universitatea Oxford. Sper ca partea română să se implice în continuare în susținerea acestui lectorat".

Fără a căuta nod în papură, nu trebuie trecut ușor peste discursul acestuia. Deși des invocată ca pretext sau scuză pentru calitatea actuală a învățămîntului din **România**, absența din marile topuri internaționale este cunoscută în **Europa**. Și să fim onești; această asociere cu **Oxfordul** este un privilegiu pentru statul român. Dincolo de faptul că s-a deschis o poartă pentru reprezentarea culturii și tradiției autohtone în **Arhipelagul Britanic**, acest lectorat este practic o ambasadă a limbii române. Iar faptul că aprobarea acestuia a avut loc într-un moment în care imaginea **României** la nivel european coincide cu cea a unui stat măcinat de conflicte interne, corupție și fraudă, ne dovedește că undeva sus, pe scara ierarhică academică a învățămîntului superior, încă mai sîntem judecați după conținut și nu după înveliș.

Încă n-am fost decartați, dar am primit un avertisment. La **Oxford** „excelența este pe mîini bune", iar susținerea părții române nu trebuie să se rezume la finanțare ci și la consolidarea unei imagini de integritate a învățămîntului superior.

Cătălin HOPULELE

● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS

Student, donez cafea

Una din sursele noastre din Campusul Codrescu ne-a informat că a fost control săptămîna trecută prin camere. Am dori cu ocazia asta să aflăm ce anume căuta doamna administrator și cu șeful de cămin la prima oră a dimineții prin camere. Nu de alta dar nu au cerut studenților nici legitimația nici buletinul cu viza de flotant. Dacă ar fi știut măcar pregăteau și studenții o cafeluță, o măslină, o atenție.

Românul pe limba altuia piere

Dacă din anumite motive ajungi să-ți fumezi țigara în timpul unei pauze în spatele corpului B al Universității „Cuza", o să ți se pară că fumoarul a fost invadat de studenți ruși, vorbitori de engleză șchioapă. Nu-s nici erasmuși și nici cine știe ce alți rătăciți pe meleagurile mioritice ci găștile de hipsteri care au început să crească tot mai mult la număr. Sîntem recunoscători totuși că nu mai masacrează limba română și au căutat o altă victimă, mai de peste hotare.

Microsoft pe înțelesul tîmplarilor

În Tudor un student, probabil un boboc în ale electronicii, a înțeles greșit sfatul unuia dintre colegi de a-și schimba windows-ul pentru că în loc de soft a aruncat una dintre ferestre în copacul din dreptul camerei sale. Probabil a auzit el că urmează să apară o nouă versiune de PVC-uri și, ahtiat după noutăți, nu a vrut să rămînă un învechit. Am vrea totuși să aflăm dacă aerisirea forțată l-a scăpat măcar de virușii din cameră, dacă cei din calculator au rămas neatinși.

Din bombele fără nume

Fortărețele oamenilor fără pretenții

Ce îți trebuie după o anumită vîrstă ca să te distrezi? Simplu. O horă numai bună care să te încălzească la suflet, o halbă ieftină de bere, și un sport cît mai simplu care să necesite puțină mișcare, de preferat un biliard, sau o serie de zdrobit taste la aparate. Prin viu-grai am aflat despre un loc care să le conțină pe toate, deținut de niște comunități mici printre care am încercat să ne camuflăm și noi, să ne facem relații din timp.

Poate-o să te întrebi de ce, trecînd seara pe lîngă vechiul cinematograf **Dacia**, în **Alexandru cel Bun**, oamenii par nițel aburiți. Și nu duminica, în zi de sărbătoare, ci drept în inima săptămînii. Și nu cînd e noapte tare, ci de pe la 5-6, cînd se-ntunecă calm și începe-a mirosi a băutură de pe băncile din parc.

La nea **Emil** e lumină toată ziua și exact cît trebuie să fie noaptea. Ușa e

● pe ușă scrie mare și ruginit „BAR", fără pic de înfloritură ● toți clienții localului sînt veniți singuri

La hanul fără apă

● barmanul e tînăr numai cînd în pragul ușii apare Gheorghe, un bărbat firav la trup de vreo 70 de ani

grea și de pe ea se desprind fărîme de vopsea albă, dar mușteriii o împing fortos ca să dea de căldura dinăuntru și de luminile oglinzilor care tapetează tavanul și-un perete. Pe ușă scrie mare și ruginit „BAR", fără pic de înfloritură. „Nimic așa, «de efect». Numa' scris mare, să se-nțeleagă", îmi zice nea **Emil**, patronul și barmanul crîșmei afundate în zidurile unui bloc turn. M-așez în apropierea scîndurii lăcuite care pornește, pe lîngă perete, de la intrare pînă-n capătul celălalt al încăperii. „În alți ani era așa plin că mă ajutau tot ei să strîng sticlele." Acum sînt vreo patru clienți, unul mai durduliu, altul mai supt la față, dar toți cu obrajii aprinși de-o boare dulce de vin ori cu buza de sus înmuiată în spumă amară de bere.

Barmanul e tînăr numai cînd în pragul ușii apare **Gheorghe**, un bărbat firav la trup de vreo 70 de ani, care se-așază-n capăt, lîngă bolta cu perdea din ciucuri de lemn. Nea **Emil** stă de vorbă cu alți doi clienți despre cum ar trebui refăcută „pasarela ceia dinspre gară". Mai curge cîte-o idee inginerească la fiecare gură de bere și pe unul din ei, **Achim**, îl apucă nostalgiile de pe vremea cînd lucra la **Uzinele „Faur"** din **București**. „Hai, uăi Achime, că stai de dimineață aici și te-nveți. Mai plimbă-te, mai vină 'napoi, eu-s aici doar", îl izgonește nea **Emil**. „Dapăi eu stau aici cît e nevoie, numa' să fie oameni. Dacă-i alint, mi se urcă-n cap", îmi explică el, nu cumva să mă tem că mă dă și pe mine afară.

Clienții-s fideli, îl știu pe nea **Emil** de 15 ani, de cînd toarnă în pahare și freacă întruna barul. Mai știu și că din cele două frigidere vechi din spatele lui, cel pentru apă e întotdeauna gol și vinul nu-i niciodată îndoit, lungit ori altcumva decît auriu și dulce.

Bărbatul cu șorț burtos se scuză și dă un telefon. „Două de coniac, o navetă de Timișoara și...atît, las' c-ajunge." Se-ntoarce degrabă, căci ușa a scîrțîit împinsă de moșneagul care doarme pe banca din față. „Ai făcut rost, moșule, așa-i?", îl salută barmanul. N-are încotro, îi numără leul și-i toarnă o țuică scurtă, care miroase din colțul meu. Mai iau și eu o gură de bere, nea **Emil** șterge apăsat barul și adună apoi paharele, gîlgîind de pe funduri cîte-o gură de licoare răsuflată.

E cald, oglinzile ne țin de urît și din cutia mică a televizorului arde-o populară cu tîlc: „n-aș mai be' că nu dă bine, da' vinu' trage la mine".

Anca TOMA

Aici găsești partea a doua a poveștilor din tren

Regii în treninguri și șepci

● „stai mă blegule, nu mai bea așa ca prostu'"

Pe ușă iese, încet, rezemîndu-se de amicul său, un tînăr uscățiv, îmbrăcat cu o geacă de piele, care pe stradă își schimbă punctul de sprijin cu un stîlp. „Lasă-mă că-s bine", murmură acesta, întorcîndu-și privirea spre localul **Kings of Cafee**, una din crîșmele de sub pasarela din **Nicolina**, care împart același spațiu cu parterul unui bloc.

Înăuntru, patru tipi cu aceeași frizură, scurtă și în bluze de trening duc o discuție aprinsă despre unul din cunoscuții lor, a cărui întîlnire cu „băieții mascați" nu i-a priit. „Da, mă, era Marcel ăla. Pe el l-au ridicat polițiștii că cică a încercat să spargă un gard. Băiatu' cînd i-a văzut, a început să alerge ca animala, da' la ce beat era, s-a izbit tot de un gard." Unul dintre ei nu pare a fi sigur dacă ar trebui să rîdă sau nu, așa că ține un zîmbet fixat pe fața și își tot ridică sprîncenele, cînd dreapta, cînd stînga.

Membre cu indicatoare

La o masă din colț, doi clienți mai în vîrstă, cu șepci bine țintuite pe cap și cîteva pahare goale răspîndite în fața lor, încearcă să glumească cu fata de la tejghea. Pe un glas puțin răgușit, unul dintre ei își aduce aminte de un detaliu pe care l-a observat aceasta. „Da tu parcă aveai ceva la mînă, nu?". Femeia n-a priceput din prima la ce se referă bătrînul. „Nu bre, sor'mea avea semnul ăla în formă de săgeată, ea mai venea pe aici și stătea cu mine". O confundase. Un „ahh" răsunător iese din gura celuilalt client, amintîndu-și de momentele în care fata cu indicator pe brațul drept se folosea de el pentru a le arăta ieșirea celor prea intoxicați ca să vadă ușa.

Unul din cei patru bărbați trage și el cu urechea la conversație în timp ce soarbe o gură de bere, cu care se înecă în timp ce rîde în hohote. „Stai mă blegule, nu mai bea așa ca prostu'", încearcă să-l atenționeze fata în timp ce-l bate ușor pe spate. Localul începe să se inunde într-un alt val de rîsete isterice, cînd deodată se aude o voce groasă. „Băi da nu vă mai hliziți așa fără mine. Ce-am pierdut?", întreabă un tînăr care tocmai intrase în local. Nici nu se așază bine pe un scaun cînd după el se deschide iar ușa, în dreptul ei rămînînd înțepenit cîteva clipe o altă persoană. Cu o față amuzată încearcă să le spună ceva celor de la mese. „Băi, iar l-au prins ăștia pe Marcel aseară. Prostu' a încercat să prindă un taxi, dar a intrat într-o mașină a polițailor. Și a făcut și scandal că de ce nu-l duc acasă."

Paul ANDRICI

Cu halba la fereastra ta

● doi tineri bruschează încă de cînd am ajuns două din cele șapte aparate cu jocuri de noroc

Sc. Viga Dicu SRL nu promite foarte multe lucruri. Iar despre florile artificiale pe jumătate negre uitate în pahare pe post de vază, fețele de masă cu urme de arsuri de țigară și boxele prăfuite suspendate de tavan nu se poate spune că te îmbie să-i calci pragul.

Însă zîmbetul îmi revine pe buze în momentul în care aflu că o halbă de **Călimani** de jumătate costă un leu cincizeci, iar pentru una „de boier", după cum îmi recomandă un mesean o **Timișoreana**, trebuie să mai scot din buzunar un leu. Cu o privire piezișă, o barmaniță durdulie se mișcă pînă în cealaltă parte a localului, la un dozator hrănit de două butoaie generoase, pentru a-mi aduce halba care mă va iniția în boierime. Și nu știu la ce s-au gîndit cînd au pus dozatorul acolo, exact lîngă fereastră, fiindcă afară nu există vreun indiciu care să trădeze existența unei terase. Cît despre clienții barului, toți sînt veniți singuri și stau în aceeași poziție, fie cu cotul pe masă și bărbia-n palmă, fie cu o mînă pe sticlă și cealaltă pe telefon. Doar la masa de lîngă ușă se face uz de ambele scaune, cu doi bărbați ce discută despre spirtoase. „'Ăi, ce țuică făcea nea Gelu...ziceai că-i vin tonic. Păcat că a murit acum trei ani...mare alcoolist și ăsta 'nezău să-l ierte".

Aparatele, ochiul dracului

După subiectele de discuție, mirosul de țigări ieftine și horele care cîntă în surdină la televizor, ai putea crede că media de vîrstă din birt e mai mare de 60 de ani, însă doi tineri bruschează încă de cînd am ajuns două din cele șapte aparate cu jocuri de noroc. Între ei, un domn fără păr în creștet, oftează și dă din cap dezamăgit cam o dată la zece secunde. Și unul dintre flăcăi e supărat. Îmbrăcat cu niște pantaloni albaștri, o geacă de fîș și un fes roz, acesta înjură și trîntește aparent aleatoriu pe butoane. „Doamne ferește! Deci nu pot să cred așa ceva. Nu pot. Micuțule, mai dă-mi niște bani!". Micuțul, așezat confortabil cu piciorul între aparate, și cu o țigară între dinți, nu zice nimic. Își scoate mai apoi portofelul din care extrage o bancnotă de zece lei, și o flutură prin aer pentru prietenul său. Înarmat cu o nouă șansă, băiatul bagă banii în aparat și, în speranța că-i revine norocul, își schimbă poziția în care stă după fiecare apăsare.

Dincolo de berea ieftină, barul mai are un punct forte. În interiorul său, o cămăruță mică servește drept casă de amanet, numai bună să-ți pui verigheta pînă la următorul salariu și să te bucuri de onoarea de a sta printre boieri.

Iulian BÎRZOI

Data viitoare poate-i cu noroc

O mie și una de nopți studențești

● pe „Ali Baba" îl aflu la ieșirea din căminul C10

În **Codrescu**, bine dosit între cămine, e un bar construit pentru buzunarele studenților de teapa mea, care lungesc zece lei și timp de două zile. După o raită prin campus găsesc într-un final localul al cărui nume stă să se șteargă de pe copertina de un galben auriu murdar. Pe „Ali Baba" îl aflu fix la ieșirea din căminul C10. Are geamurile acoperite, dar prin draperiile știrbe se poate vedea înăuntru, așa că zăresc cîțiva studenți, jumătate din ei îmbrăcați în tricouri și pantaloni scurți.

Îmi fac curaj și intru, iar după ce sînt măsurat din tălpi și pînă-n creștet cîteva secunde, își reia toată lumea activitatea de pînă atunci. Fac comanda la bar dar îmi dau seama că toate cele cinci mese sînt ocupate. Am însă noroc pentru că îmi găsesc loc pe un scaun împins discret spre mine de **Andreea**, o fată micuță și brunetă, îmbrăcată cu niște pantaloni de pijama cu inimioare roșii și un hanorac gri mult prea mare pentru ea. Își bea cafeaua cu **Oana**, colega ei de cameră care s-a întors deja de la facultate. Este atent aranjată, iar în părul blond și creț e prinsă o fundă roșie. Sînt amîndouă studente la **Facultatea de Filosofie**, însă nu și în același an, dar sînt „suflete pereche", cum spune **Andreea** chicotind.

Barul se umple în scurt timp și mai tare cînd un grup de băieți intră, împiedicîndu-se fiecare de tocul ușii, și se îndreaptă spre cele cîteva aparate cu jocuri de noroc. Au ochii umflați de somn, iar, după ce își plătesc „intrarea", se afundă în scaunele înalte, scoțînd cîte o înjurătură de fiecare dată cînd norocul le mai fură niște puncte. La masa de lîngă ei, alți patru indivizi sînt la al patrulea rînd de bere și nu lasă pe nimeni să se atingă de stiva de sticle din fața lor, „ca să nu uite cîte au băut". Au uitat însă cine urmează să facă cinste și cum nu reușesc să-și amintească, unul dintre ei sună la un prieten. „Lasă că azi îl potcovim pe Radu de bani", zice rîzînd unul dintre ei, care are deja privirea tulbure.

Rezervările se fac din timp

Continui să vorbesc cu cele două fete pînă cînd în bar intră trei băieți, toți cît ușa de lați și înalți. Ocolesc camera din priviri, apoi se îndreaptă țintă spre mine și cele două fete. **Andreea** îi și sare în brațe unuia dintre ei, iar ceilalți doi se așază de parcă ar vrea să-mi taie orice cale de scăpare. Noroc că-i explică **Oana** băiatului ale cărui brațe par umflate cu pompa cînd acesta întreabă gutural „ce-i cu ăsta". Nu de alta dar mie îmi pierise de tot vocea.

Andrei MIHAI

De la Oslo la Beijing

La „Cuza” s-au înjumătățit cursurile facultative de limbi străine

● cea mai mare problemă a studenților care participă la aceste ore este aceea că unele dintre ele nu oferă cele cinci credite la finalul modulului ● pentru învățarea primului nivel de norvegiană s-au înscris aproape o sută de tineri doar anul acesta

Universitatea, în trei glasuri noi

La „Universitatea Alexandru Ioan Cuza” (UAIC) din Iași se mai organizează doar trei dintre cele șase cursuri de limbi străine facultative care se țineau în urmă cu cîțiva ani. Astfel, Facultatea de Litere mai pune la dispoziția studenților posibilitatea de a studia gratuit chineza, poloneza și norvegiana, în afara specializărilor care nu fac parte din oferta de studiu de bază. Principalele motive pentru care, astăzi, la universitate, nu se mai studiază portugheza, japoneza sau neo-greaca (care avea o tradiție de mai bine de 30 de ani la UAIC) variază de la plecarea lectorilor cu burse în străinătate pînă la dificultatea de a găsi un specialist care să țină cursurile. Iar singurii studenți care se înscriu să învețe facultativ limbi considerate mai „exotice” o fac doar din pasiune, fiindcă pentru studierea unora dintre acestea nu se oferă credite sau măcar un atestat recunoscut internațional.

După voia lectorilor

În acest an universitar, **Departamentul de Limbi Străine** de la **Facultatea de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza”** oferă studenților posibilitatea de a urma gratuit cursuri de limba chineză, poloneza și norvegiană pe baza unui acord inter-guvernamental între țări. „Noi oferim lectori de limba română în țara respectivă, iar ei trimit pe cineva care să predea aceste cursuri studenților noștri”, a declarat lect. univ. dr. **Ion Constantin Lihaciu**, prodecan al **Facultății de Litere**.

Deși cursurile de limba chineză se țin din anul 2009 pentru nivelul de începători și intermediari, iar în momentul de față sînt înscriși aproximativ 80 de studenți împărțiți în cinci grupe, aceștia nu primesc la finalul anului cele cinci credite, cum se întîmplă în cazul materiilor obligatorii din ciclul de licență. Conform lectorului **Zhang Bei**, comparativ cu anii precedenți, numărul studenților a crescut cu mult, „fiind înregistrat și un interes vizibil mai mare”. Orele de curs au loc de două ori pe săptămînă, în fiecare luni și joi, iar la sfîrșitul unui an universitar, studenții urmează să susțină un examen. „Chiar dacă nu li se dau credite, cursanții trebuie să dea un test, atît pentru evaluarea cunoștințelor obținute, cît și pentru propria-mi evaluare, ca profesor”, a menționat **Zhang Bei**. Diploma care confirmă participarea studentului la curs se obține după un examen împărțit pe niveluri, de la cel pentru începători (nivelul 1) pînă la avansați (nivelul 6). „Anul acesta am deja un student care a ajuns la nivelul al treilea și care urmează să susțină examenul în următoarele săptămîni. Diploma pe care o vor primi cei care susțin examenul este recunoscută în plan internațional și este de clasificare înaltă”, a mai adăugat lectorul **Zhang Bei**.

Deși cursurile sîn de facultative și studenții nu primesc credite, aceștia continuă să urmeze disciplina pentru că este „distractivă și educativă. Anul trecut erau puțini începători, însă observ că anul acesta aproape toată grupa a preferat să urmeze în continuare cursul. Poate e curiozitate sau amuzament, însă cert este că fiecare ar vrea un astfel de profesor care să ne fie alături, să comunice cu noi și să ne învețe nu doar elemente ale limbii, ci și cultura acesteia prin diverse jocuri sau concursuri”, a declarat **Petronela Dăscălescu**, studentă în anul al II-lea la **Limbi Moderne Aplicate**, specializarea engleză-franceză, care frecventează de aproximativ un an cursurile limbii chineze.

Spre deosebire de acestea, studiul limbii norvegiene apare în planul de învățămînt al **Facultății de Litere** ca disciplină facultativă și este notat la finalul anului universitar cu cinci credite. Cursurile sînt împărțite pe trei niveluri, A1, A2 și B1, și le pot urma gratuit doar studenții din ciclul de licență de la **UAIC**. La începutul anului s-au înscris la nivelul începător, A1, 24 de studenți de la **Facultatea de Litere** și încă 70 de la celelalte facultăți ale universității, iar la nivelul intermediar au aplicat 28 de tineri. „Aceste cursuri există doar de anul trecut și probabil că mai sînt încă mulți studenți care nu știu de ele, în ciuda eforturilor de promovare. Și anul trecut au fost în număr mare la început, însă acesta a scăzut pînă în semestrul al III-lea de limbă din diverse motive, în special plecarea cu burse de studiu în străinătate, găsirea unui loc de muncă sau suprapunerea cursului de norvegiană cu alte cursuri”, a explicat dr. **Crina Leon**, titularul cursului de limbă norvegiană.

Aceasta a mai adăugat că principala problemă întîmpinată în susținerea orelor a fost lipsa unui suport de curs potrivit. Din acest motiv a fost demarat un proiect care presupune înființarea unei biblioteci de norvegiană, în cadrul **Bibliotecii „Traian Bratu”** de la **Facultatea de Litere**, care are în momentul de față peste 100 de titluri. Cărțile sînt primite ca donații din partea unor instituții precum **Biblioteca Națională** din **Oslo**, **Centrul de Studii Ibseniene** din **Oslo**, **Biblioteksentralen** din **Norvegia**, **Institutul Norvegian de Film** din **Oslo**, **Universitatea din Viena**, **Asociația Română pentru Studii Baltice și Nordice**, dar și a unor persoane private din **Norvegia**.

Sălile de clasă așteaptă lectorii

Dispărute de pe harta studenților

Dacă în urmă cu cîțiva ani universitatea organiza șase cursuri gratuite de limbi străine, pe specializări care nu fac parte din oferta academică a instituției de învățămînt superior, în prezent mai sînt disponibile doar trei: chineza, norvegiana și poloneza. Aceasta din urmă a fost la un moment dat încadrată la **Catedra de Slavistică**, dar momentan există un lectorat independent. Celelalte trei, neo-greaca, portugheza și japoneza, nu mai sînt puse la dispoziție studenților în mod gratuit din cauza faptului că lectorii care predau cursurile au plecat din universitate. Limbile mai pot fi studiate în continuare la **Centrul de Limbi Străine și Formare Cotinuă (CLSFC)** de la **Facultatea de Litere**, însă contra-cost.

Deși limba neo-greacă se predă la **UAIC** de mai bine de 30 de ani, după plecarea lectorului **Stella Karali** în **Grecia**, cursurile au încetat. „A existat o absolventă de filologie neogreacă care își făcea doctoratul la noi la universitate și care avea nivelul necesar pentru a oferi cursuri, însă după ce și-a terminat studiile aici a revenit în țara sa”, a precizat lect. univ. dr. **Ion Constantin Lihaciu**, prodecan al **Facultății de Litere**. Una dintre problemele reclamate de cursanți era faptul că nu li se oferea nici un certificat pentru atestarea nivelului de cunoaștere a limbii care să fie recunoscut în afara țării și nici credite. La aceste cursuri a participat timp de doi ani și lect. dr. **Mihaela Lupu**, care și-ar fi dorit să urmeze în continuare cursurile în cazul în care i-ar fi permis orarul. „În primul rînd a existat un interes religios și mai apoi a apărut și cel filologic, însă oricum ar fi fost, eu mergeam din plăcere. Colegii mei de la curs erau studenți de la majoritatea facultăților, în special de la Litere, Teologie, Informatică și chiar Geografie sau Medicină”, a mai adăugat aceasta.

Chiar dacă limba portugheză a fost predată pentru prima dată în anul universitar 2008 – 2009, la finalul studiilor studenții primeau cinci credite, cursurile fiind coordonate de către lectorul **Andreea Teletin**, în cadrul protocolului semnat între universitate și **Institutul Camoes**. Predarea limbii a încetat după plecarea acesteia în luna iulie 2010 cu o bursă de post-doctorat la **Centrul de Lingvistică al Universității** din **Porto**, fiind posibil ca din anul universitar 2013 – 2014 cursurile să fie susținute de o studentă la doctorat la **UAIC**, **Simona Ailenei**. „Aștept un răspuns favorabil în acest sens de la Ambasada Portugaliei de la București și de la Institutul Camoes. Intenționez să preiau acest curs pentru că este o pierdere destul de mare faptul că de mai bine de un an el nu se mai predă la universitate”, a declarat aceasta. La finalul celor doi ani de studiu, limba portugheză era trecută în foaia matricolă și se putea obține un certificat de atestare a cunoștințelor limbii.

Tot în anul universitar 2009 – 2010 au început la **UAIC** și cursurile de limbă și cultură japoneză care au fost întrerupte din cauza plecării lectorului care preda. „Există de exemplu la noi la universitate o studentă eminentă din Japonia, care teoretic ar putea susține acest curs, însă nu o putem angaja, trebuie să aibă și un contract de muncă. Putem angaja doar profesori asociați, așa cum este cazul dr. Crina Leon, titularul cursurilor de limbă norvegiană”, a explicat lect. univ. dr. **Ion Constantin Lihaciu**.

***

Înjumătățite ca număr, cursurile facultative de limbi străine de la **UAIC** nu au amfiteatrele pline de studenți. Iar dintre cei care vin, puțini se ambiționează să urmeze pînă la capăt studiile doar din pasiune. Fără o infrastructură concretă, cursurile se țin de pe-un an pe altul, aproape în fiecare an pe limbi diferite.

Mădălina OLARIU
Daniela VORTOLOMEI

Din dosarul sfîrșiturilor de lume

Cînd se adună norii a pedeapsă

S-a înrădăcinat în felul în care trăim ideea că abia după ce pierdem un lucru ne gîndim și la însemnătatea lui. Așa vedem și Pămîntul, bunul acela aparent inepuizabil pe care, uneori, îl lovesc vîntul și ploile și-l nenorocesc deodată toate relele cu care-l hrănim în fiecare zi. Acum, în vreme ce America își adună sufletele pierdute după ce uraganul Sandy i-a măturat coasta de nord-est, avem răgaz pentru cîteva scurte păreri de rău. Pentru nechibzuința cu care ne avîntăm să credem că sîntem mai presus decît natura.

Oglindă, oglinjoară

● singura consecință la care ne-am gîndit a fost aceea că am fi putut schimba totul altfel, în ceva mai frumos

Sîntem vanitoși prin natura noastră. Credem că acel concurs biologic asistat de-o intervenție divină ce ne-a adus în vîrful lanțului trofic ne dă dreptul să credem că nu putem lăsa nimic la întîmplare și că trebuie să modelăm noi totul.

Că, după principiul scrierilor biblice, totul trebuie să fie după chipul și asemănarea noastră. Iar dacă asta nu se poate, măcar să fie după voia noastră. De aceea ne-am colorat lumea prin voința de a schimba. Și singura consecință la care ne-am gîndit a fost aceea că am fi putut schimba totul altfel, în ceva mai frumos. Am ras păduri întregi pentru interioare de lemn lucios și pîrtii de schi, și pe locul arborilor falnici ne-am construit case cu turle pînă la cer. Am împins oceanul înapoi ca să recuperăm solul mănos pe care acesta își lungea valurile și l-am curățat, oricînd am vrut, de creaturi ca să ne umplem magaziile de provizii. Am căutat mereu să stîrnim alizeele ca să ne macine porumbul și grîul într-o făină fină ca nisipiul. Am oprit cursurile rîurilor și le-am aruncat apa-n amonte pentru a ne putea aprinde, seara, becurile în casă.

Am luat fără să ne uităm de unde și nu ne-am așteptat să ceară nimeni nimic înapoi. Niciodată. Că doar sîntem creaturile alfa și pentru noi omega sentîmplă numai cînd avem chef. Asta însă pînă cînd simțim că pămîntul ni se zvîrcolește sub picioare, că-și varsă lava topită peste casele noastre mai fragile decît ne-așteptam. Pînă cînd oceanul își aruncă nesătul valurile de parcă ar vrea să ne-nghită și vînturile năpraznice ne biciuiesc din toate părțile țesînd prăpădul în urma lor.

Atunci ne-ntoarcem spășiți la oglinda vanității noastre și îi culegem, înfrînți, bucățile sparte. Cum am făcut-o și pentru **Katrina**, **Irene** sau **Sandy**.

Cătălin HOPULELE

Și cerul se supără

● a crescut cu aburul cald al satului încălzindu-i pîntecul verde

L-am croit dintr-o cîrpă albastră ca o dimineață cu ceață groasă și grea. I-am cusut un tiv lat de două degete, fiindcă nu mă ajutau mînuțele dolofane să-l subțiez. Mi-am străpuns degetele de-atîtea ori încît am înroșit tivul în cîteva colțuri și pînă la urmă tot i-au atîrnat cîlții prin toate părțile. Și cînd l-am întors pe față, cusătura mea măiastră arăta ca o însăilătură trasă la nervi de o gospodină apucată. Parcă încercasem să îndes o bucată de viață într-un triunghi de pînză sleită și ea s-a răzvrătit, s-a sucit cum a vrut.

Era, totuși, cea mai frumoasă făptură ieșită din mînuțele acelea de copil. Și cînd s-a ridicat pe cer s-a agățat de toți norii și-a mers după mine în goană de-a lungul șesului. O fericire mai mare nu văzuse iarba pe care călcam de la ultimul cîrd de copii care-o bătuciseră fugărind o minge spartă. Sau poate de cînd mama era un boț de om și se lua la trîntă cu toată copilărimea satului pînă se ridica de pe cîmp o perdea albă de praf. Ori de cînd bunicii erau mici și smulgeau flori fără nume din pămîntul reavăn, înverzindu-și palmele cu codițe cleioase de coada-leului. A simțit pămîntul ăsta tot soiul de pași, însă nu l-a străpuns nici o lamă de plug. A crescut cum a vrut, cu glasurile și cu tălpile copiilor, cu aburul cald al satului încălzindu-i pîntecul verde. Și cu zmeul meu deasupra.

Triunghiul de cîrpă azurie s-a făcut jilav de la ceața groasă și grea în care l-am scos de dimineață. Am împuns de cîteva ori norii cu el și-am alergat pîn-am bătucit un cerc în buruienile șesului, iar el s-a prăbușit. Îngreunat de-o apă prefăcută în boare, zmeul meu cîlțuit nu m-a ascultat, oricît aș fi smucit de frînghia lui scorțoasă. S-a izbit de mine și-am plesnit amîndoi pămîntul, pedepsiți c-am încercat să ne jucăm cu vîntul. Și zmeul mi s-a deslînat sub ochi, de ciudă că l-am făcut, ca pe mine, o pînză ușoară sub un cer prea sălbatic.

Anca TOMA

Epopeea muceniciei

● buzele îi sunt uscate și orbitele inundate de lacrimi

S-a născut să fie regină. Imperfecțiunile pe care le avea știa să le stăpînească, orice viciu de-al său nu-l scăpa de sub control. Găzduia cu plăcere și grijă viețuitoarele care-i populau ținuturile. Una din cele mai inteligente vietăți, omul, avea statut special. Avea voie să smulgă copacii, să sape tuneluri sub pămînt, să culeagă orice plantă dorește. Era o simbioză care treptat a trecut la un parazitism ce i-a tulburat limpezimea milenară. A devenit ca orice femeie, capricioasă, cu crize de isterie și incertitudini în comportament.

A cedat din veșmîntu-i țesut cu ațe de aur și încrustat cu pietre prețioase, oamenii i le-au smuls aproape pe toate. Buzele îi sînt uscate și orbitele inundate de lacrimi. Cu fața ridată și ochii împăienjeniți privește omul cu dispreț. Nu i-a dat o cană de apă atunci cînd ea îi arunca pe cer nori cu ploaie, a lăsat-o să înghețe în norii cu praf acid atunci cînd ea scălda meleagurile în căldura razelor de soare. Murea de foame și îndura explozii și atacuri ani la rînd, atunci cînd îi dăruia prietenos omului roade îmbelșugate de pîine și poamă.

Abia acum aceste figuri minuscule dau alerte de S.O.S. realizînd că au pierdut din bunăvoința reginei. Doar acum ei văd că înțelepciunea și răbdarea ei s-au spulberat odată cu ultimele limite întrecute de om. Și furnicarul acum roiește agitat și disperat nu pentru că îi pare rău că a nimicit regina cu pletele albastre, ci pentru că rămîne fără gazdă. Duce tratative cu alta, e roșcată, dar pare că aceasta deja a suferit o epocă de parazitism și acum doarme adînc.

Cu fusta ruptă, cu fața suptă, regina noastră se răzbună sistematic aruncînd cîte un oftat sufletesc.

Daniela VORTOLOMEI

O răstălmăcire cît lumea

● nu sînt ei cei vinovați de toate, e firea cea care n-a mai putut rezista

Puii de om nu mai au loc acum pe **Pămîntul** ars de-un **Soare** viclean și ros de-o sete istovitoare. Se ascund pe unde apucă, prin scobituri în lemnul masivilor de altădată sau prin crăpături de zid ce-odată aveau obloane și se numeau „acasă”. N-au apucat să vadă cînd verdele s-a prefăcut scrum și nici să înțeleagă ce-a însemnat culoare. Au ascultat povești scrîșnite din dinții celor care nu mai au glas nici măcar să urle. Iar zilele le-au vărsat în cutii mari din oțel păstrate pentru cei ce-ar fi trebuit să vină, dar n-au mai sosit.

Fețele n-au nume pentru că toate seamănă între ele, încercănate, livide și murdare fiindcă și cerul a refuzat să li se mai pe scurgă pe pomeți cînd rîurile au secat. Oricum n-ai știut cum să le strigi fiindcă au uitat că li s-ar fi spus vreodată în vreun fel anume.

S-a sfărmat și piatra sub talpa goală a neputinței și s-a ridicat în colb alb ca de cretă ce-ar fi trebuit mînjită pe tăblițe negre și pe mînți goale. Luciul sticlei ce se înfășura și ea cîndva pe după manechine goale s-a fărîmițat în mii de cioburi și s-a topit pe asfalt.

Nu sînt ei cei vinovați de toate, e firea cea care n-a mai putut și s-a răzvrătit.

***

Închid televizorul pentru a-mi alunga din minte imaginile regizate dureros, tăiate la montaj așa încît să picteze fața lumii, așa cum va arăta cînd se va sătura de noi. Și arunc pe fereastră o privire fugară pentru a mă asigura că singurele care cad sînt doar frunzele îngălbenite de vreme. Copacii-s încă acolo, vor înverzi iar la primăvară, la fel și cerul, va fi și el din nou azuriu ca după ploaie.

Mădălina MORARU

● simțim cum ni se zvîrcolește pămîntul sub picioare ● s-a sfărmat și piatra sub talpa goală a neputinței

Ajutorul de la colț

● sunetele furioase, triste, agonizante nici nu ajung la urechile trecătorilor

Hainele îi sînt sfîșiate pentru a treia oară anul ăsta și așa zdrențuit și supărat își deplînge rănile în colțul său, cu trupul plecat și ghemuit. S-a săturat să se tot ia lumea de el fără motiv, și asta doar pentru a demonstra că ei sînt cei puternici, cei care stăpînesc totul. Ar vrea să uite de toate momentele în care a fost împins, scuturat, culcat pe jos și călcat, dar de fiecare dată zgîrieturile îi amintesc de cruzimea lumii ce-l înconjoară. „Sînteți niște monștri”, strigă către oamenii care trec nepăsători pe lîngă el, dîndu-i uneori cîte un picior, alteori înjurîndu-l cînd se împiedică de el.

El nu voia decît să-i ajute pe oameni să respire

Dar nu se întîmplă nimic. Sunetele furioase, triste, agonizante nici nu ajung la urechile trecătorilor. Și chiar de-ar ajunge puțini le-ar înțelege, puțini ar fi cei mișcați, iar dintre ei și mai puțini l-ar ajuta. De-ar ști toți monștrii care-l calcă în picioare cît bine le face el în secret, de-ar ști că trupul său firav îi ține în viață. Dar stai, sînt conștienți toți de toată truda lui, îi știu rostul și-i înțeleg durerea, dar nu le pasă.

Nu le pasă ci împînzesc totul de gunoaie, sufocă totul în paturi de betoane și îneacă cerul în nori grei, plumburii. Îi e milă de toți oamenii care își taie singuri craca de sub picioare și în jurul gîtului mai au înfășurat și un laț. De-ar mai trăi cîțiva ani, măcar cît să se înzdrăvenească, măcar cît să ajungă la același stat. Atunci ar putea să-și ajute călăii, i-ar ajuta să respire mai curat și poate ar deveni și ei mai buni. Ce n-ar da și el pentru un gărduț, așa cum are și fratele său, pomul de pe cealaltă alee.

Andrei MIHAI

Experiență ai?

Absolvenții îngropați printre raioane

Spre deosebire de studenții de azi care împart fluturași, absolvenții așteaptă cu ochii pe ceas să-și înceapă tura. Adică să alerge în depozitele marilor centre comerciale și să aprovizioneze raionele. Să care cutiile, să le despacheteze și să ordoneze marfa pentru ca mușterii să fie mulțumiți. Iar leafa la împins cărucioare e cît o apă de ploaie, adică mai bănoasă decît salariul din domeniul pe care l-au studiat.

● „cică eu-s «operator marfă», da' am înțeles că o să împing cutii de n-o să mai știu ce mă doare" ● Bogdan aduce cărucioare pline cu bomboane

Cine mută pământul pe brațe

● tînărul n-a fost dintre cei lipiți de băncile amfiteatrelor, dar nici „ultimul drac"

Pe **Adrian** îl apleacă durerea de spate din cînd în cînd. Simte cum îi pocnește cîte-o coastă și-o lipește, parcă, la loc, cu-o atingere de palmă. Și zîmbește cu strungăreață, schimbînd piciorul pe care se sprijină. Pornim din dreptul magazinului **Selgros** din **Nicolina** și ne-nvîrtim o bucată de vreme în cerc. Ar putea, spune el, să-mi explice cum stă treaba cu văile și hopurile **Iașului** care ne strălucesc sub ochi în lumini de dimineață, de vreme ce-a terminat **Facultatea de Geografie și Geologie**. Însă i-a cam pierit pofta de poveștile pămîntului. „Mi-am băgat, fără să vreau, în minte, că probabil mai mult de-atît nu pot", și-și îndreaptă mîna spre colțul magazinului de lîngă care am plecat.

Lucrează de aproape un an acolo, iar cînd își scria licența nu mai dăduse pe la facultate de ceva vreme, fiindcă muncea. „Cică eu-s «operator marfă», da' am înțeles și fără să citesc scrisul mic de pe contract că o să împing cutii de n-o să mai știu ce mă doare", îmi spune și-și azvîrle palma în aer a lehamite. Acasă mai are un frățior, iar părinții i-au spus că nu-l mai ține norocul ca pînă acum. Că ar trebui să-și strîngă singur banul ăla acru și greu de care pîn-acum s-au îngrijit ei. Și **Adi** a căutat, a întrebat, a vorbit, s-a lăsat purtat prin birouri și-a tras de oameni pînă a renunțat. „Crezi că n-aș fi vrut", se întrerupe singur cu mîna dusă la gura și-o tuse acoperită, „să mă țin de treaba asta, să cercetez? Bani să iasă!".

Și cutia de lapte din spatele raftului trebuie cumpărată

N-a fost dintre cei lipiți de băncile amfiteatrelor, nici „ultimul drac", cum spune el. Dar cînd i s-a spus să apuce drumul banului parcă tot a tremurat ceva într-însul. „Cu ciudă spun că dacă aș fi gîndit oleacă mai repejor, acuma poate eram ceva mai sus. Poate chiar mai sus de depozite, poate-mi scria altceva pe eticheta din piept." Îi citești și-n ochi, nu-i pare rău că și-a trăit studenția, că a-nvățat sau că a cunoscut atîția oameni la ore, pe teren și ceva mai rar pe-acasă. „Eu nu-s de la oraș. Mă gîndeam astă-primăvară, cînd m-am angajat, că m-o zăpăcit Iașul ăsta de tot", glumește **Adi** gîndindu-se la cei de-acasă. Își amintește că, fiind băiatul cel mare al casei, a înghițit în sec la multe din alinturile pe care le primea frățiorul lui, pe care el le-a pierdut cînd a plecat la facultate. „Și-acuma, vorba ceia, împing vagoane", rîde el, însă fără amărăciune în glas.

Se gîndește, cu-n strop de ironie, că n-o să plece degrabă, poate doar atunci cînd banii o să ajungă. Dacă vorbește de frig ori de-un viitor întors pe dos față de viața lui de-acum, ridică din umeri c-o nepăsare naivă, optimistă, nici el nu știe. Și deodată iar își duce mîna la coaste, zîmbește și face-un semn că trebuie să se-ntoarcă la treabă. „Nu-i ca la tras în jug aici, dar nici ca la facultate nu-i."

Anca TOMA

În uniformă roșie

● Bogdan aduce din depozit rezerve proaspete și parfumate de dulciuri

Afîtea bunătăți și coșul e gol

Bogdan e „lucrător comercial, manipulant marfă, salahor, numește-mă cum vrei tu", în hipermarketul **Auchan** din **Iași**. Lucrează la raionul de dulciuri și crede că a nimerit în locul potrivit, la vracuri „am gustat din toate bunătățile de acolo, noi avem voie să le gustăm, pentru ca să știm ce propunem clientului. Unii îmi spun că nu e normal să-ți placă atît de mult dulciurile, dar îmi plac!", mă asigură băiatul care are grijă de cutiile cu bomboane. În magazin rafturile trebuie să fie pline, iar cînd ieșenii le golesc, **Bogdan** aduce din depozit, în cărucior, rezerve proaspete și parfumate. Ieșeanul de 24 de ani este înalt, blond și cu o siluetă sportivă. Îmi spune de la început că a crescut într-un cartier populat de romi și a legat și prietenii cu unii dintre ei.

După ce a făcut opt ani de handbal la **Liceul Sportiv din Iași** și încă trei la **Facultatea de Educație Fizică și Sport** de la **Universitatea „Alexandru Ioan Cuza"**, **Bogdan** a predat cîteva luni la școala din satul **Victoria**. Însă, „pentru că Băsescu a anulat privilegiile acordate profesorilor începători de către Iliescu" răbdarea pe care trebuia s-o manifeste față de discipolii săi din ciclul primar era răsplătită cu prea puțini bani și recunoștință. A stat totuși cîteva luni și a primit salariile cuvenite, însă **Bogdan** s-a lăsat de cariera pedagogică și a plecat în **Cipru** și s-a angajat ca salvamar. La facultate, fiind voluntar la **Crucea Roșie**, a făcut cursuri de acordarea primului ajutor și tehnicile de supraviețuire „și eram sigur că o să fac față responsabilităților". Această încredere de sine se resimte și astăzi în vocea sa, cu toate că a trecut și prin momente de criză. „Odată s-a întîmplat să scot la mal un copil aproape vînăt, mi-am luat după aia cîteva zile libere", îmi povestește **Bogdan** parcă resimțind spaima și șocul pe care le-a trăit atunci.

Voluntar la **Crucea Roșie**, **Jewish Community Center**, suporter „Rapid" cu garduri cățărate, ochi roșii din cauza gazelor lacrimogene și bătăi în masă, sînt experiențele pe care le-a prins în tinerețe și le enumeră la fel de vag și fugitiv, de parcă s-ar fi întîmplat decenii în urmă. Îmi spune că tot timpul a avut noroc cu uniforma roșie, la **Rapid**, în **Cipru**, în **Auchan**, „cred că următoare profesie mă face pompier", rîde tînărul cu un oftat ascuns. După ani de antrenamente cu program strict de somn și muncă, locul trei la handbal în cadrul **Campionatului Național al României** din 2007, renunțarea la o carieră de sport din cauza lipsei investițiilor în acest domeniu și o licență de nota zece, **Bogdan** e decis să meargă din nou în străinătate. „De ce am mers la un astfel de serviciu? Pentru că dacă rămîneam acasă cheltuiam mai mulți bani decît am aici, cu toate că e doar cu un milion mai mult decît cel la Victoria", surîde ironic băiatul.

Daniela VORTOLOMEI

Cinci ani pentru o leafă

● „«țara te vrea prost», compania te vrea prost, calificat doar atît cît trebuie și în rest obedient!"

Duminică, într-o zi de toamnă care aduce mai degrabă a vară tîrzie, **Mihai Hrețu** a împlinit 25 de ani. Încă nu și-a îndeplinit visul din copilărie în care alina suferințele bolnavilor din spitale, însă este mîndrul posesor a două diplome de absolvire a ciclurilor de licență și master cu nota 10, după ce cinci ani a urcat **Copoul** spre cursurile de la specializarea de **Științe ale Comunicării și Relații Publice** ale **Facultății de Filosofie** de la **Universitatea „Alexandru Ioan Cuza**".

„Acum lucrez pentru un centru de cercetare și sînt operator interviuri. Africana nu ar mai fi așa de cumpărată dacă nu s-ar face la un moment dat astfel de sondaje". Tot pentru a sluji interesul consumatorilor s-a angajat și în comerț ca mercendaizăr la raionul cu produse din **Carrefour**. Pentru că, dacă acum zîmbește de parcă aproape și-a găsit locul, pînă să prindă acest post apropiat de specializarea sa, a avut emoții pe la multe interviuri. „Eu trebuia să stau lîngă un anumit tip de produse, de exemplu Nivea, și trebuia să stivuiesc marfa cînd sosea, sau să aranjez cît mai atractiv pentru clienți". Se angajase atunci nu pentru că avea neapărată nevoie de bani, ci „pentru că trebuia să încep la un moment dat să capăt măcar experiența interviurilor cu angajatorii", iar mai tîrziu a lăsat cărătul cutiilor cu diferite produse pentru pentru alte posturi unde cel puțin leafa era mai convenabilă. Însă, în scurt timp, **Mihai** a ajuns la concluzia că managerilor nu le convine să aibă de a face cu supracalificați și nici cu subcalificați. „E ca în expresia aia «țara te vrea prost». Compania te vrea prost, calificat doar atît cît trebuie și în rest obedient!"

După ce „vă mulțumesc, ați rămas în baza noastră de date", a ajuns să i se întipărească precum o formulă de salut seacă, la un moment dat, cînd și-a încercat norocul în altă parte, după interviu a văzut scris mare, cu majuscule pe CV, da. Adică răspundea responsabilităților postului și se încadra cerințelor. „Numai că a trecut luni, a trecut marți, și miercuri și joi. Pînă la urmă am sunat și mi-au zis că revin ei săptămîna viitoare. Cealaltă săptămînă la fel, pînă iar i-am sunat eu. Și atunci mi-au zis că de fapt rezultatele s-au afișat. Care rezultate că eu nici fusesem anunțat să mă prezint? "

În timpul facultății **Mihai** a făcut voluntariat și a mers prin liceele din **Iași** ca să promoveze învățămîntul superior de stat. „Mergeam și le povesteam despre rostul continuării studiilor. Le vorbeam despre avantajele absolvirii unei facultăți", iar elevii îl urmăreau relaxați fără să clipească. Poate pentru ei un loc de muncă bine plătit, ușor de găsit, se afla pe primul loc pe acea listă de avantaje de pe urma absolvirii unei facultăți.

Iulia CIUHU

Coadă la legume

Toată viața am luptat

● interviu cu cel mai longeviv director al

Mai întîi a devenit un fel de „erou comunal” – fiindcă l-a luat valul în ’56, în miezul revoltei studențești din Timișoara, cînd a ținut un discurs pe care l-a plătit cu exmatricularea de la „Politehnică”, pierzîndu-și dreptul de-a mai studia într-o universitate. A devenit antrenor de tenis și victimă în ochii tuturor. Generalul unității militare pe care o antrena i-a dat, într-o zi, jeep-ul, ca să transporte niște materiale. Așa, din victimă în ochii altora, a devenit, în proprii săi ochi, un soi de martir, suspectat pe nedrept de colaborare cu Securitatea. „M-am complăcut repede în situația de victimă”, îmi spune Ioan Holender, omul care conduce Festivalul „George Enescu” și-a cîrmuit Opera din Viena vreme de 19 ani. În ’59 a plecat în Austria. Încerc să înțeleg cum s-a transformat „omul-victimă” într-un om puternic, pe fruntea căruia s-a ștampilat: „autoritar”. „Autoritar am fost mereu. Și cînd eram antrenor. Le spuneam: «La ora trei începe antrenamentul. Acum e 3.15.» «Știți că tramvaiul...» «Pe mine nu mă interesează tramvaiul. Eu am fost aici, iar dumneata, nu. Du-te acasă. Nu mai am nevoie de tine». Deci am fost un profesor rău”. Eu cred că a obligat oamenii să-și asume responsabilitatea. Pe toți, chiar și pe artiști. „Angela Gheorghiu mă urăște fiindcă i-am spus că nu merge cu fițele ei. «Am fost la San Francisco» mi-a zis. «Atunci du-te înapoi la San Francisco». Și sînt multe Angela Gheorghiu”. Cel mai fericit a fost pe scenă, iar nu în fotoliul de director. „Cînd am cîntat în ultima operă de copii, contemporană, am intrat în aceeași fervoare ca acum 40 de ani. Deodată am devenit colegul lor! Totul s-a schimbat!” Eu cred că atunci, omul atît de criticat s-a simțit, în sfîrșit, acceptat de oamenii din preajmă. „Mi-e frică de tot și de toate”, îmi spune cel care a fost numit pînă și „dictator”. „Adică tot comportamentul acesta, de om puternic, vine din frică?”, îl întreb. „Prin înfrîngeri devii victorios, nu prin victorii”, îmi răspunde.

OPINIA VECHE: Vă place Orfeu?

IOAN HOLENDER: Orfeu și **Euridice**. Revenirea din **Iad**... Da! Îmi place povestea și prin muzică putem învinge împotriva **Răului**, împotriva **Iadului**, împotriva morții...

O.V.: În orfism, e „responsabil” și de misterele prin care zeul e dezmembrat și apoi reînviat. Ați avut vreodată senzația că viața vă tot desface în bucăți?

I.H.: Absolut! Viața m-a tot constrîns să părăsesc drumurile alese de mine. Acum, asta o spun faptic, fără dureri și fără sentimente. Viața m-a constrîns nu să fac ce nu vreau, dar să nu fac ce vreau.

O.V.: Un jurnalist a scris că ar trebui să fiți recunoscător comunismului, fiindcă așa ați plecat în Viena. Ați reacționat abrupt, accentuînd că ați fost îndepărtat de la traseul pe care l-ați ales. Ați dezvoltat nevoia de-a fi stăpîn pe propria viața, de avea controlul?

I.H.: Hotărîrea care a reprezentat apogeul vieții mele n-am luat-o eu. Au luat-o alții, iar eu am acceptat-o. Devenirea mea în fruntea acestui institut, al **Operei din Viena**, n-a fost decizia mea! N-a fost, nici măcar, tendința mea! N-a fost împotriva voinței mele, dar n-a fost voința mea. N-a fost ceva născut din mine, ca să rămînem cinstiți. Ăsta nu-i un răspuns la întrebarea ta, dar nici departe nu este.

O.V.: Ați fost vreodată o persoană introspectivă, problematizînd ce se întîmplă cu viața dumneavoastră?

I.H.: Nu! N-am avut niciodată timpul necesar să-mi pun problemele astea. Mi le pun acum, poate mai mult decît în orice perioadă a vieții mele.

Caut să mă simt spectator pentru a putea judeca obiectiv

O.V.: Din pricina vîrstei?

I.H.: Da, mă surprind din ce în ce mai des făcînd bilanțuri. Asta n-am făcut-o niciodată înainte. Cred că sînt speriat de anii pe care-i am.

O.V.: Vă gîndiți ce va rămîne în urma dumneavoastră?

I.H.: Nu. Eu nu mă gîndesc la asta, deși îmi este mereu amintit acest aspect de către alții care-mi spun: „Ce ați făcut dumneavoastră...”. Asist din ce în ce mai des la cuvinte care se spun despre mine, iar răspunsul meu e: „Ascult și am impresia că asist la înmormîntarea mea”. Asta o spun, așa, fără sentimente. Relatez.

O.V.: Apropo de această impresie, că „asistați”. V-ați simțit vreodată spectator față de propria viață?

I.H.: Mă simt și caut să mă simt – și am dorința și voința de-a mă simți – spectator. Pentru a putea judeca obiectiv și fără exagerări, situațiile. Și a mea, proprie.

O.V.: Nu sînteți o fire pasională? Vă plăceau celebritățile și în tinerețe ați pierdut un an de studii fiindcă v-ați îndrăgostit.

I.H.: Mă îndrăgostisem de handbalista **Lucia Dobre**, iar celebritatea are, într-adevăr, ceva catalizator. Am fost foarte mîndru să merg la terasa **Corso** împreună cu ea. Acest lucru nu s-a schimbat. Și astăzi celebritatea atrage și are un efect erotic.

O.V.: Ce au deosebit oamenii celebri față de anonimi, în afara de noroc?

I.H.: Dar nu norocul declanșează celebritatea. În primul rînd, celebritățile știu ceva ce majoritatea nu știe. Arta, spune **Goethe**, începe acolo unde tehnica nu mai poate răzbate. Tehnica, toată lumea și-o poate însuși, nu-i așa? Fetiței mele, care va avea un concert în seara asta și e foarte timorată și necăjită, i-am spus: pentru tine, în viitoarea ta viață de artistă, singurul parametru care te duce mai departe ești tu însăți. Dacă în seara asta vei avea succes la public, dar tu vei ști că ai cîntat prost, atunci ține-te de ce știi tu. Și invers. Dacă ai un eșec, dar tu crezi că ai cîntat foarte bine, atunci să fii mulțumită.

Toată viața am luptat. Nu m-am jucat mai niciodată

O.V.: Ați fost bun în sport, în matematică, ați cîntat. Ați simțit că trebuie să vă hotărîți și să alegeți un singur talent pe care să-l cultivați?

I.H.: O persoană mi-a spus cîndva o frază care s-a înfipt în subconștientul meu: în viață trebuie să faci ceea ce îți permite să oferi celorlalți, cu cel mai mare randament. Și ceea ce-ți aduce succesul personal. Iar succesul este concluzia ta, nu a celorlalți, prin care îți dai seama că tu ai ceva ce alții nu au, iar asta te face mulțumit, ca să nu spun „fericit”. Ăsta a fost punctul nevralgic care m-a adus la canto. Ziua cea mai împlinită din toată viața mea de pînă acum a fost cea în care mi s-a spus: „Îți oferim un post de prim bariton”, în stagiunea din ’63 – ’64. Am fost în ceruri de fericire. Niciodată nu mi s-a mai întîmplat așa ceva. Nici cînd am fost la **Opera din Viena**, care a avut două faze: prima cînd am fost numit de **Eberhard Waechte** și a doua, după ce a murit și am rămas singur.

O.V.: Abia atunci v-ați simțit singur?

I.H.: Da. M-a întrebat o televiziune cum mă simt, că am preluat toată puterea. Dar eu simțeam c-am rămas foarte, foarte singur. Pînă atunci luptasem. Nu avusesem timp de gînduri din acestea.

O.V.: În viața dumneavoastră, preponderent ați luptat sau v-ați jucat?

I.H.: Toată viața am luptat. Nu m-am jucat mai niciodată. Timpul de „joacă” nu l-am prins nici la sfîrșit. Fiindcă întreaga viață m-a acompaniat frica. Și acum. Am avut conferința aceasta la **Iași** și-am fost terorizat vreme de-o săptămînă întreagă. Fiindcă am ales un subiect care n-a fost ușor. Am vrut să vorbesc despre **Lucian Boia**, recapitulînd capcanele istorice care l-au pîndit, despre epurările legionarilor, despre epurările comuniștilor, despre **Sadoveanu** și aderarea lui la ideologia comunistă și tot așa. Cînd am anunțat despre ce vreau să vorbesc, mi s-a spus: „E fantastic să abordați subiectul acesta, dar lăsați-l că e riscant”. Am fost mîndru de mine c-am abordat această temă. Dar am fost foarte ușurat cînd m-am uitat în sală și-am văzut doar 26 de persoane. Fiindcă știu ideile preconcepute ale celor mai în vîrstă, despre ceea ce s-ar chema „românism”. Obiectivitatea față de noi înșiși poate produce și multă repulsie.

O.V.: Și cînd erați director aveați obiceiul de-a vorbi despre tabu-uri culturale. Îl tot pomeneați de Karl Böhm, ultimul director al Operei din Viena din perioada nazistă și primul director de după Război.

I.H.: Și-am fost huiduit public pentru faptul că i-am spus numele! „Și-acum să vă spun cum se numește, fiindcă noi, cu toții, știm cine e, dar nu-i spunem pe nume. E Karl Böhm”, și n-am terminat de pronunțat c-au început cu „huo!” și „terminați!”. Le-am zis: „N-am terminat, aveți răbdare, că vreau să mai spun și alte lucruri. Nu huiduiți acum prea tare c-o să aveți motive și mai puternice să protestați!”

Măcar să pun și eu mîna pe teiul lui Eminescu

O.V.: Ați ales subiecte sensibile știind ce reacții veți provoca?

I.H.: N-am făcut-o ca să-mi dau importanță. Doar că nu m-am îngrădit la „cele necesare”. S-a spus: „Se bagă în toate Holender. Despre orice se-apucă să vorbească”. Dar am vorbit mereu fiindcă m-am simțit cumva obligat să abordez aceste aspecte. De ce tocmai eu am adus aminte acestui popor austriac despre acea perioadă de șapte ani, ’38 – ’45, pe care au acoperit-o? Am simțit, pur și simplu, instinctiv că am această obligație. Acum, o fi ceva legat de... (rîde) tragerea în roată a lui **Horia**, **Cloșca** și **Crișan** și răzbunarea mea împotriva urmașilor acestora. Vedeți, această educație socialistă, comunistă,

Cînd un elev al Școlii Germane m... casei, s-a născut în mine o c...

O.V.: După ce ați fost dat afară din facultate, ați devenit antrenor de tenis, în pantalonii de frac ai tatălui și vă plăcea. Păreți să vă fi bucurat de viață.

I.H.: Am scris două cărți despre viața mea. Prima, probabil că cea mai importantă, „De la Timișoara, la Viena”, reeditată de **Cuvîntul**, e concepută acum 12 ani. Am scris o carte fiindcă la un moment dat am simțit nevoia să pun în ordine întîmplările prin care am trecut, pentru mine. „Spuse, trăite, dorite”, a doua, este foarte diferită de prima. Asta și fiindcă pe prima am scris-o fiind încă în funcție, iar a doua, cînd **Iașul** mi-a sugerat s-o scriu și am făcut-o în jumătate de an, e concepută după ce m-am retras. În prima carte am povestit această tinerețe a mea, care n-a fost chiar atît de fericită și luminoasă cum ziceați că vă pare.

O.V.: Dar spuneați, totuși, că vă plăcea ce trăiați – tenisul, orele particulare de muzică. În timpul facultății v-ați îmbolnăvit de meningită și tot învățați pentru examene. De ce nu vă prezentați întîmplările vieții ca pe niște drame?

I.H.: Atunci cînd m-am îmbolnăvit de meningită am dramatizat faptul că învățam și...

O.V.: Tatăl dumneavoastră nu v-a spus că urma să fiți exmatriculat și v-a lăsat să învățați degeaba.

I.H.: Așa e. Și-am mai dramatizat întîmplarea de la opt ani.

O.V.: Cînd un elev de la școala Germană v-a bătut măr cu-o bîtă, chiar în față casei, fiindcă știa că sînteți evreu.

I.H.: Ei bine, acea bătaie a produs o rană. În carte, am scris că a născut o „disonanță”. Bine, poate că „disonanță” e un cuvînt prea blajin.

O.V.: „Blajin” vorbiți despre tot ce-a fost negativ. V-ați ferit de suferință?

I.H.: Nu.

O.V.: Ați vrut să credeți în potențialul formativ al „încercărilor”?

t acompaniat de frică

Operei de Stat din Viena, Ioan Holender

românească e foarte intim prinsă înăuntrul meu. Românismul meu e foarte adînc așezat în mine.

O.V.: Ați spus că vă simțiți ca un copac „și cu cît te îndepărtezi mai mult de sol, cu atît mai mult tînjești după rădăcini”.

I.H.: Asta pentru că rădăcinile devin din ce în ce mai puternice, cu cît copacul crește mai mult. Altfel, s-ar dărîma! Iar eu am trăit pînă la 25 de ani în **România**, iar rădăcinile mele sînt profund românești.

O.V.: „Sunați” romantic. Vă place natura?

I.H.: Foarte mult! Și aici, în **Iași**, m-am dus să mă plimb prin **Grădina Botanică** cu **Alina**, fetița mea. Am întîrziat în **Grădină**, dar îmi pare rău și-acum că pînă la **Teiul lui Eminescu** n-am ajuns. I-am zis: „Uite, Alina, nu-i păcat că am venit pînă aici și n-am ajuns la tei?” „Tata, da-i mult mai frumos aici!” Și-am spus: „Nu, nu, la Teiul lui Eminescu... Măcar să pun și eu mîna pe el, dacă-s aici, la Iași”. Sigur, poți să zici că ăsta-i un sentimentalism! Dar pe de altă parte, în ciuda sentimentalismului meu, eu pot spune că **Celan** este mai cunoscut în lume decît **Eminescu**.

Nimeni nu poate să spună că Holender se îmbogățește pe spinarea noastră

O.V.: Vă împrospătați colindînd?

I.H.: Absolut! Urcînd pe piscul de munte. Chiar și în vara asta am făcut-o, deși e mult peste puterile mele. Doamne, ce împlinire extraordinară îți dă momentul în care ajungi în vîrf, la crucea aceea! Și ce plin te simți cînd ajungi jos, ridici ochii spre cer și spui: „Eu am fost acolo, sus”. Orele acelea de urcare, de efort, în care nu vorbești, ca într-un pelerinaj, îți limpezesc mintea! Și mai e ceva ce fac cu mare plăcere – înot. Mă forțez să înot aproape zilnic. Poate că și din orgoliu sau din vanitate. Îmi este frică să nu decad în forma unui om în vîrsta, cu burtă, dureri și neputințe. Sînt foarte auto-critic cu mine! Adică, lipsurile mele îmi sunt foarte conștiente mie însumi.

O.V.: Și printre aceste „lipsuri” se numără și orgoliul?

I.H.: Eu? Nu consider că sînt o persoană orgolioasă. Legenda mea spune asta despre mine. Am, de exemplu – probabil – ceva țigănesc în sîngele meu, fiindcă mă bronzez foarte repede, fără să stau prea mult la soare. Iar unii critici rău-voitori, au spus că „domnul director își petrece vremea la solar”. În viața mea n-am fost într-un solar! M-au judecat că, „uite, Holender a jucat tenis și acum conduce Opera”.

O.V.: Ați trăit o „poveste de succes” standard. Ați pornit de jos, schimbînd becuri cățărat pe stîlpii de iluminare publică, ați condus tramvaiele care trebuiau reparate și tot așa pînă ați devenit directorul Operei din Viena. Nu vă mîndriți c-ați condus tramvaie?

I.H.: M-am simțit mîndru cînd s-a filmat documentarul acela despre mine, „Holi”, și am știut cînd am condus tramvaiul tot ce am de făcut. Omul care era lîngă mine zice: „Doamne, da’ de unde știți?” Și i-am spus, „păi cum să nu știu, dacă voi n-ați mai modernizat nimic și tot ca pe vremea mea se conduc?!” Mă rog, sînt așa, niște nimicuri, poate, niște sentimentalisme. Dar în **România** am satisfacții nu mai mari decît în altă parte, dar poate mai profunde. Simt totul mai intens aici, dar mă și dor mai intens unele lucruri care se petrec, știind că n-am puterea să schimb nimic.

O.V.: Nu aveți puterea formală. Dar vă lipsește și cea informală, iar opiniile dumneavoastră sînt trecute cu vederea?

I.H.: Îmi sînt trecute cu vederea, da. Cred că **Festivalul „George Enescu”** e singurul care îmi dă, aici, o anumită autoritate formală, fiindcă îl organizez onorific. Știu că astfel am mult mai multă putere. Fiindcă nimeni nu poate să spună: „Holender stă pe un post și se îmbogățește pe spinarea noastră”. În situația asta din **România**, cînd orice populism are un foarte mare impact imediat, s-au reținut să spună ceva cînd le-am prezentat situația financiară a festivalului și le-am spus că totul costă șase milioane de dolari. Nimeni n-a dat în mine, nici un partid.

N-am fost un om iubit

O.V.: Ați refuzat să vorbiți sau să vă întîlniți cu destui politicieni în Austria. Cu politicienii români, în schimb, ați fost mereu foarte blînd.

I.H.: Păi cu politicienii din **România** nu am legături directe, din perspectiva postului meu. Am zis: „Vindeți loja centrală și nu mai dați invitații la toate ministerele și la președinție”. „Nu se poate”, mi s-a spus. „Se poate sau nu se poate, cît sînt eu aici, faci așa. O vinzi.” „Nu, nu putem s-o vindem”. Am zis: „Da? Atunci așteptăm zece minute și apoi o împărțim gratis la studenți”. Și s-a făcut asta. Dar nu-i mare lucru, fiindcă așa am făcut și la **Viena**. Loja primarului, loja președintelui, toate locurile oficiale se țin 24 de ore, pînă la începerea spectacolului și se vînd numai atunci. A durat ceva pînă am descoperit asta și-am zis: „Asta o schimbăm!” „Nu se poate”, mi s-a răspuns, „că doar le vindem”. „Le vindem, da, în ultima zi, cînd nu le mai cumpără nimeni. Dacă vrei s-o dăm gratis la studenți, o dăm la studenți. Fac așa cum vrei dumneata, fiindcă dumneata vrei asta!” Atunci, s-a schimbat: „Bine, bine, încercam să schimbam. Vom cere asta”. “Nu vom încerca nimic. Pur și simplu scriu o scrisoare pe care o voi semna. Este o comunicare, nu o cerere! Nu întreb, ci comunic!” Cu chiu cu vai, am reușit să schimb regula: cu o săptămînă înainte trebuie să se declare cine dintre oficiali își dorește să participe la spectacol. Altfel, locurile sînt scoase la vînzare. Și așa au apărut: „Holender este autoritar”, „se crede buricul Pămîntului”, „crede că-i Opera lui personală”. Toate astea au venit, dar, totuși, m-au ținut. M-au suportat mai mult decît pe oricine altcineva înaintea mea.

O.V.: V-ați simțit creator?

I.H.: Da! M-am simțit creator pentru a facilita creația altora! Exact asta e! Dar responsabil m-am simțit publicului! Întotdeauna! De exemplu, acum niște ani, m-a deranjat taxa de garderobă. Adică intri într-un teatru, plătești biletul de intrare după ce ai plătit deja subvenția prin taxele și impozitele reținute automat din salariu. De asta, prețul biletului de intrare, ceea ce se plătește a doua oară de către om, în nici un caz nu poate fi unul comercial! Dar să mai plătești și pentru garderobă?! Am zis: „Scoatem taxa aceasta!” Mi s-a spus: „Nu se poate, că rămînem fără bani”. Se adună din banii pe garderobă sute de mii de euro, pe stagiune. Cheltuielile mici determină cheltuielile mari. Asta a fost deviza mea toată viață. Și sînt considerat un om foarte îngust și zgîrcit. Am spus: „N-am nevoie de acest venit”. „Dar dacă e gratis, tot va trebui să plătim garderobierii”. „Da, îi plătim”. Am ajuns pînă la ministrul de **Finanțe**. „Atunci, vă reducem bugetul” “Reduceți bugetul. Salariile garderobierilor trebuie să fie incluse în buget și eu nu pot să vă dau înapoi niște bani care deja v-au fost plătiți din taxe și impozite. Ar fi un furt.” „Deci nu-mi dați”, îmi zice. „Nu eu îți dau. Nu-s banii mei. Eu îți dau banii altora. Dacă dumneata vrei să fii ajutat de mine, îți dau eu, în particular, dacă îmi ceri. Dar eu nu pot să-ți dau banii altora”.

O.V.: Ați știut întotdeauna să intimidați oamenii?

I.H.: Da! Cred că da, am știut mereu să-i dezarmez! Dar dragostea față de mine n-a crescut prin aceste acțiuni. Eu n-am fost un om iubit. Și nici în instituție n-am fost. Acum, am auzit și fraza asta: „Dragostea domină în interiorul Operei de cînd Holender s-a dus”. Acesta e un om foarte drăguț cu toată lumea, vorbește încet, are timp de toți, îi ascultă. Eu spuneam: „Mai repede! Numi spune același lucru de trei ori. Am înțeles!”

Să te lași să ajungi la înfometare te obligă să intri în sinea ta

O.V.: Ați apărat mereu oamenii pe care i-ați ales?

I.H.: M-am luptat cu ei! Uneori, aproape la cuțite! Am avut un infarct din cauza lui **Andrei Șerban**. A spus-o și cînd a primit distincția de **Doctor Honoris Causa**, că și-l amintește pe **Holender** urlînd. Dar **Holender** urlă foarte rar. Da, de patru, cinci ori **Holender** și-a pierdut stăpînirea de sine și a țipat. Asta a rămas: **Holender** țipă la oameni.

O.V.: Spuneați că v-ați simțit mîndru și curios în momentul în care s-a difuzat la radio anunțul încheierii mandatului dumneavoastră. De ce?

I.H.: Mîndru și orgolios m-am simțit fiindcă la 18.35 am anunțat acest lucru unei singure agenții de presă și dimineața, la ora nouă, în știrile de trei minute de la radio, a și fost difuzat anunțul meu. Da, am fost foarte plin de mine! Probabil că un anunț de acest gen sau o renunțare la un astfel de post, atît de important în această țară nu s-a mai întîmplat niciodată. A fost decizia mea și mi-am asumat-o fără să trec prin etapele intermediare, formale, conform cărora, mai întîi află cei aflați deasupra într-o ierarhie, aceștia își dau acordul și abia apoi decizia are dreptul să fie urmată și făcută publică. Eu am acționat direct. M-am hotărît și foarte repede,în ziua aceea rece din **Stockholm**, cînd îmi era frig și îmi era foame. Atunci cînd îți este foame, mintea merge mai repede. Era vinerea lungă. Ziua de *iom-kipur* am respectat-o întotdeauna- n-am mîncat 24 de ore, uneori, chiar 26. În aceste zile mi-au venit idei extraordinare. Lucrul ăsta, să te lași să ajungi pînă la înfometare, măcar pentru o zi, nu este rău deloc. Asta te obligă să intri în sinea ta. Mi-am dat seama atunci că vor apărea cu siguranță voci care vor spune: „Ăsta o să rămînă aici pînă o să se senilizeze”.

Toți artiștii au cîntat gratis pentru unul care nu le mai putea oferi nimic

O.V.: V-ați gîndit că sînteți obsedat de performanță?

I.H.: Probabil că da. Adică nu probabil, ci sigur, da. Și acum, la **Iași**, a fost ziua aceasta, în care am avut conferința. În timpul zilei, m-am întîlnit cu **Prelipcean**, directorul **Filarmonicii**, care joacă tenis bine. Și m-a invitat la o partidă și-am acceptat. Am jucat de două ori. Am zis, „Păi, eu, la una fac față. Dar la două...”, și pînă la urmă, am luptat. Și-am cîștigat. N-a fost ușor. În timpul jocului m-am surprins gîndindu-mă: „Uite, joc pînă la patru, după aceea trebuie să mă spăl și n-am nici măcar cinci minute să mă culc, să mă odihnesc, pînă la conferință”. Dar am făcut-o! Deci pot s-o fac. Soția mea mi-a spus: „Dar de ce te duci acum, să te omori, cînd știi că diseară trebuie să fii întreg?”

O.V.: De ce ați făcut-o?

I.H.: Poate voiam să-mi arăt că încă o pot face. Nu știu de ce. Mereu acționez instinctiv. Refuz instinctiv. Accept instinctiv. Și bucuriile mele îmi sînt date tocmai de faptul că ulterior văd că instinctele mele sînt corecte, că funcționează, că nu mă înșel. De cînd eram impresar, am avut instinctul de-a citi oamenii. Fără să știu nimic despre ei, am simțit cînd cineva era plin, cînd cineva promitea. Asta este cu siguranță, o calitate a mea, să văd oamenii, chiar fără să-i cunosc.

O.V.: Ați fost vreodată gelos pe artiști?

I.H.: Da! Cînd eram impresar. Am fost gelos pe artiștii care nu m-au ales și s-au dus la alții. Am luptat împotriva altor impresari, cu îndărătnicie și ură! Însă artiștii m-au iubit și mă iubesc. Asta am constatat-o în seara aceea de 26 iunie cînd s-a făcut gala aceea de adio. Și toți artiștii de acolo au venit și-au cîntat gratis pentru unul care nu le mai putea oferi nimic, pentru unul care s-a dus într-un pensionar.

O.V.: Atît de tîrziu v-ați dat seama că există și oameni care vă iubesc?

I.H.: Ei, bine, atunci am primit convingerea definitivă și totală. Dar și săptămîna trecută, în **Germania**, această cîntăreață, care este un fel de **Callas** din zilele noastre, a primit un premiu important ultra-mediatizat. Ei, și pe cine au chemat să vorbească acolo? Pe mine! și-am făcut-o cu mare bucurie că m-au ales pe mine.

O.V.: Vorbiți mereu de parcă v-ați demonstra dumneavoastră însivă că există și oameni care vă apreciază. Spuneți că „v-au ținut”, „v-au suportat mai mult decît pe oricine altcineva”, „v-au ales”. Ce credeți despre dumneavoastră de aveți atîta nevoie să vă confirmați că nu sînteți un om urît de toți?

I.H.: Bine, asta e observația dumneavoastră și dacă eu simt că-i așa, atunci e-așa. De ce e așa? Asta nu pot să spun. Probabil că vine din lipsa de-a fi iubit.

Oana OLARIU

„Nu consider că sînt o persoană orgolioasă. Legenda mea spune asta despre mine”

n-a bătut în fața disonanță

I.H.: Da.

O.V.: V-a înfuriat faptul că după ce-ați fost bătut, tatăl dumneavoastră nu i-a cerut socoteală bătăușului, că nu a spus „nu”?

I.H.: N-am înțeles. Dar nu te superi în mod conștient, la opt, nouă ani, pentru ce a făcut sau n-a făcut un părinte.

O.V.: În tinerețe ați apreciat oamenii care au știut să spună „nu”. Vă amintiți foarte bine discursul colegului Dărăban, din ’56, cînd studenții timișoreni au criticat socialismul. Apoi vi-l amintiți foarte bine și pe profesorul Argheriade, de la Institutul de Matematică și Fizică, care, după ce primise ordin să vă pice, fiindcă nu mai „aveați voie” să studiați, a refuzat să se supună ordinelor de partid.

I.H.: Am un respect deosebit pentru oamenii cu o verticalitate din a cărei pricină au avut dezavantaje în viață. Îi prețuiesc pe cei care sînt conștienți că demnitatea lor îi expune pericolului și totuși nu renunță la principiile lor. Dar, pe de altă parte, nu sînt de acord că oamenii s-ar fi născut ca să fie disidenți sau eroi. Eu sînt convins că oamenii s-au născut ca să supraviețuiască.

Pe drum de poștă

Pe două roți, răvașele sosesc mai iute

Daniel Damian a început cu doi prieteni, pe care i-a chemat în ajutor, să colinde cotloanele străzilor. Cu un ghiozdan în spate, un ceas pe care-l privește mereu și cîteva viraje pentru a evita aglomerația, a dat mersului pe bicicletă un alt înțeles, acela de curier, cînd a înființat prima firmă de acest fel din Iași. Iar pentru a ajunge de fiecare dată la timp își calculează zdruncinăturile înainte de a urca pe șa. Își așază casca și cotierele și apoi pleacă mînat de avîntul care-l înviorează ori de cîte ori află că mai are de însoțit încă un pachet pînă la destinație.

● „fără GPS aș fi făcut mult mai multe cercuri în jurul unui bloc de pe lîngă Bahlui” ● dacă-l zărești așa, mărunțel și zbîrlit, n-ai crede că abia a împlinit 18 ani

Îl rog pe **Daniel** să încetinească, cît încerc să-mi recapăt pentru cîteva clipe răsuflarea. Mă privește pe după umăr și mă face să-mi doresc să fi știut să merg pe bicicletă, pentru că m-a avertizat de la început că o călătorie dintr-asta nu e una ușoară ca pieton. Fiindcă totuși m-am încumetat să-l însoțesc, încerc să nu-i pun prea multe întrebări, nu cumva să-i distrag atenția de la drumul pietruit – care mai mult e în reparații – pe care-l simte prin fiecare spiță a roților. „Noroc că nu e mult”, îmi spune **Daniel** cînd pare să „mergem” la pas pentru a nu ne împiedica de oamenii care mai zăbovesc pe strada **Lăpușneanu** și prin **Piața Unirii**. De aici, îl urmez printre blocuri și după încă zece minute de ținut pasul cu el, ajungem pe **Strada Armeană**.

În fața scării indicate de GPS, **Daniel** caută prin ghiozdan motivul pentru care sîntem aici, un pachet de mici dimensiuni, ambalat într-un plic maroniu și pe care nu este scris decît numele expeditorului. Pe cel al destinatarului îl are notat într-un caiet pe care-l răsfoiește de zor. „Ar trebui să urcăm pînă la etajul trei”, constată băiatul și formează un număr din tastele interfonului. După o repriză de trepte, sîntem în fața unui apartament nemarcat, în ușa căruia ciocănește. Îl întîmpină un bărbat mirat căruia i se prezintă „De la BiciCurier, v-am adus coletul”, și care-l roagă să-l aștepte puțin. Pînă cînd acesta se întoarce, are timp să-și aranjeze una dintre roțile bicicletei pe care a urcat-o cu el și pe care niciodată nu o lasă la întîmplare. Cînd locatarul revine, zîmbește, îl felicită pentru inițiativă și îi spune că „în tinerețe am kilometrat și eu pe așa ceva”, înmînîndu-i două sau trei hîrtii de un leu în plus, „pentru efort”.

Din ușă-n ușă

Cînd ieșim din holul slab luminat, băiatul îmi zice că „asta a fost tot pe azi”, fiind și singurul motiv pentru care am putut să-i fiu însoțitor. Cum „misiunea” a fost încheiată cu succes, poposim în cel mai apropiat parc, din spatele agenției **CFR**, unde își amintește să-și închidă dispozitivul GPS. „Dacă n-ar fi fost acesta, aș fi făcut mult mai multe cercuri în jurul unui bloc de pe lîngă Bahlui, cum treci spre Podu Roș, care era și singurul dintr-un cartier de case, însă nu mă gîndeam că ar fi chiar ăla”.

Nu i-a luat mult pînă să devină popular, iar asta pentru că e printre primii pe lista căutărilor de pe **Google**. Pentru asta însă a trebuit să bată și pe la ușile virtuale ale blog-urilor, ale celor pe care i-a cunoscut încă de cînd scria și el pe unul. Așa a venit și recomandarea, apoi a început să-i sune telefonul și „de cîte trei sau patru ori pe zi”. Se mai întîmplă să nu se poată duce chiar el, pentru că, fiind în clasa a-XII-a, are și examenul de **Bacalaureat** de pregătit, așa că sarcina revine altui coleg „de muncă”. Cu chitanțele și „partea legală” a fost mai greu, deoarece nici unul dintre băieții din echipă nu era încă major. În felul acesta au ajuns să lucreze cu **Asociația „Mai Bine”**, care se preocupă în special de ecologie și protecția mediului înconjurător, „acolo holul e plin de biciclete”. Își ia meseria în serios și se încruntă puțin cînd spune că „două ore ne sînt de ajuns, iar dacă avem de-a face cu zone periferice nu uităm să le menționăm asta nici celor care ne sună”, pentru a ști și între ce tarife se vor încadra.

Pare să scruteze o listă imaginară de clienți. Prețurile și le socotesc după cît de repede trebuie să ajungă pachetul, astfel o livrare în aceeași zi va costa în jur de 15 lei, pe cînd una ce mai poate aștepta încă 24 de ore va fi cu cinci lei mai puțin. „Pentru cele cu prioritate maximă, cu un timp mediu de două ore, tariful e de 20 de lei”, mă lămurește **Daniel**, „iar asta nu e mult pentru cei care nu pot pleca de la birou”.

Și-a scos cărți de vizită, stickere, și a dichisit și cîteva tricouri sub sigla lui, „BiciCurier”. Iar de seara în care „mi-a venit ideea” vorbește amuzat, „n-am mai dormit, mă gîndeam că voi da lovitura și nici pentru pagină nu mi-a trebuit prea mult, era gata într-o săptămînă”. Dar cum nu știa foarte bine de unde trebuie să pornească, l-a sunat pe **Ariel**, un prieten din **București** pe care l-a cunoscut la una dintre întîlnirile iubitorilor de ciclism. „El făcea asta de cîțiva ani și l-am întrebat dacă pot merge cu el cînd are de dus o comandă”, iar **Ariel** nu l-a refuzat, și chiar „mi-a dat cîteva sfaturi”. Cum în capitală conceptul a prins destul de repede, **Daniel** s-a gîndit să aplice aproape aceeași rețetă și **Iașului**, „pe care l-am împînzit cu abțibilduri. Singura diferență e că aici avem mai multe dealuri și nu drum drept, iar noi nu avem pene pe cap”, cum au cei din „Tribul” lui **Ariel**.

„Mai rapid ca o rachetă”

Mai apoi însă a venit și rîndul lui să fie sunat de alții pentru a cere cîteva indicații despre cum se pun bazele unei afaceri pe bicicletă. „Am avut pe cineva din Focșani, apoi din Suceava, doar că, fiind și eu la început, nu știam prea bine ce să le spun sau ce greutăți ar putea întîmpina ei”. I-ar plăcea să îi întîlnească pe toți din țară care se ocupă cu forma aceasta de curierat, la o întîlnire asemănătoare cu cea a *biker*-ilor, însă „nu știu cine ar veni, nu sîntem mulți cei care facem asta”, și de aceea nu se încumetă să lanseze zvonul unei astfel de adunări.

Singur n-ar fi reușit să onoreze comenzile în timp util și, cum era în timpul vacanței, și-a luat ca ajutoare doi colegi de clasă, pe **Andrei** și **Dani**, care „aveau bicicleta lor” și erau dispuși să pedaleze pentru un ban de buzunar. „Fiecare își ia suma convenită, pe comanda

Pedalatul poate dura și trei ore

sa”, îmi spune băiatul, care parcă face calcule, cît timp își aranjează o șuviță din părul castaniu. De multe ori cîștigurile pot fi socotite cît un pumn de mărunțiș, dar asta nu-l deranjează prea tare. A reușit să-și scutească părinții de banii pe care i-ar fi dat pentru ieșitul în oraș, chit că a investit mai mult în piesele pentru bicicletă și în publicitate.

Iar de livrat are de obicei scrisori sau acte ce trebuie să ajungă mai repede „decît dacă ar fi trimise cu un curier normal”. Și cînd

„Noi avem doar tricou”

au de-a face cu cele mai mărișoare, au convenit să fie pînă în cinci kilograme si să încapă în ghiozdanul pe care-l poartă-n spate. I-a dat totuși bătăi de cap un cadou, care „fiindcă era ambalat, nici nu știam ce e înăuntru” și pe care nu-l putea forța să intre în geantă, „de frică să nu sparg ceva”.

Scrisori pe șa

Dacă-l zărești așa, mărunțel și zbîrlit, n-ai crede că abia a împlinit 18 ani și l-ai vedea ca pe un copilandru ieșit la o plimbare, doar tricoul trădează că e „în timpul serviciului”. A bătucit și pămîntul potecilor sub cercurile subțiri ale roților, fiindcă înainte de toate „e o pasiune”. Cu grijă, își îndreaptă arătătorul de la o piesă la alta, pe care le-a înlocuit cînd a cumpărat bicicleta, în final, nici măcar cadrul nu a rămas același. „I-am schimbat aproape tot, de la manete și deraior pînă la lanț, poți spune că-i personalizată”, dă din umeri băiatul cînd își admiră micile retușuri. Primise de la un prieten în urmă cu doi ani o „jucărie” cu care acesta făcuse traseul de pe **Transfăgărășan**, dar cînd i-a fost furată din fața ușii asta l-a ambiționat să-și pună la punct și el una, cu care ar vrea să refacă același traseu. „E greu fiindcă îți trebuie și o mașină, nu te poți porni oricum, iar drumul e și el destul de lung, trebuie făcute pauze”, spune **Daniel** și mă face să înțeleg de ce nu-și lasă niciodată la întîmplare, prin holuri de bloc bicicleta atunci cînd are de onorat comenzi.

Pe cai noi, fără bicicletă

La terminarea liceului ar vrea să plece în **Danemarca**, pentru a studia domeniul afacerilor, lucru ce i se pare firesc pentru un viitor antreprenor. În **Copenhaga** mai are încă doi amici care i-au propus, cînd va ajunge, să se facă băiat care aruncă ziare din ușa-n ușă, „cum vezi prin filme”. O ocupație destul de populară în suburbiile capitalei daneze, întrucît oamenii cînd „se trezesc ei vor să știe că le-a fost adus cotidianul preferat și nu se mai obosesc să-și deschidă laptopurile”, iar dintr-o astfel de ocupație un student își poate permite „să-și plătească masa și cazarea”. Își face griji însă în privința adrenalinei, care nu va mai ajunge probabil la același nivel pentru că „cel mai înalt punct de acolo are 200 de metri, nu e ca-n Iași, să te duci pe Bucium sau Galata și să știi că e chiar o aventură”.

Însă cel mai îngrijorat e în privința bicicletei de care a ajuns, cu vremea, să se atașeze. Nu știe cum ar putea să o ia în capătul celălalt de lume.

Mădălina MORARU

Așa ar vrea băiatul să arate o urmărire ca-n filme

30 de zile pe apă

Povestea Dunării, în 2600 de kilometri

Acum patru luni, într-o zi de joi, două steaguri cu tricolorul României făceau umbră în orașul în care s-a născut fizicianul Albert Einstein. Din Ulm, doi ieșeni au pornit într-o călătorie de 2600 de kilometri de-a lungul Dunării, debutînd din locul în care fluviu izvorăște și încheind la Sf. Gheorghe, într-o cursă cu bătăile de ceas. Marin Chirazi, decan al Facultății de Educație Fizică și Sport de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" și Alin Vorniceanu, masterand al aceleiași facultăți, au stabilit astfel un nou record mondial. Deși au ajuns acasă cu imunitate la pișcăturile de țînțari, răni pe spate și cu mîinile umflate, ambii speră ca prin această drumeție să inspire și pe alți studenți să pornească în vreo expediție, deoarece, pentru ei, această experiență „valorează cît o carte citită. Cu siguranță."

Planul a fost stabilit încă de prin martie, cînd **Marin Chirazi** a hotărît că datorită „mobilității sporite și modului în care îți transmite fiecare mișcare", caiacul e cea mai potrivită ambarcațiune pentru o aventură de-a lungul a 2600 de kilometri, pe cel de-al doilea fluviu ca lungime din **Europa**. Zis și făcut, acesta și l-a ales drept partener în aventură pe **Alin**, un student pe care-l remarcase în facultate, însă nu i-a spus decît cu o lună înainte de plecare, pentru a nu-l deranja din învățat. Pînă atunci profesorul s-a antrenat mental pentru călătorie, deoarece, deși lumea nu prea ia în seamă acest aspect, „de acolo pornește mai întîi excursia". De aceea trebuie să ai grijă cu cine te urci în barcă, pentru că „dacă stai treizeci de zile cu o singură persoană, poate să fie și cea mai îndrăgită, că tot ajunge să te plictisească cu ceva. Atunci m-am gîndit la următorul lucru: Alin n-o să mă contrazică niciodată. Chiar dacă nu am dreptate, el o să zică că am", chicotește bărbatul în timp ce Alin aprobă din cap amuzat. Cu echipa stabilită, aceștia au împachetat și s-au pregătit pentru 26 iulie, ziua în care canoele urmau să muște din apa fluviului.

Un neamț la ușa cortului

Odată ajunși în **Germania**, de unde începe **Dunărea** să facă spume, după ce cu chiu cu vai și-au găsit loc de campat, s-au trezit în dimineața următoare cu doi ofițeri la cap. Nemții i-au anunțat că se află pe o bază de pregătire a armatei germane și i-au rugat să plece. Cum oricum trebuiau să se grăbească, au împachetat rapid și au revenit pe traseu. Cu autoritățile aveau să se mai întîlnească și în **România**, însă, spre deosebire de bărbații în uniformă din **Germania**, „care erau îmbrăcați impecabil și știau să vorbească mai multe limbi, al nostru era mai greu de luat în serios". Cu un tricou decolorat de pe care abia se mai distingea „Poliția de frontieră", și încălțat „în niște șlapi de bazar pe care îi înmuia în apă ca să se răcorească", ofițerul i-a întrebat de acte. După ce le-a verificat, i-a lăudat pentru inițiativă, dar le-a spus că „oricît de mult aș iubi Dunărea, nu aș face niciodată asta".

Soarele încă era sus, iar pînă cînd aveau să-și usuce vîslele, cei doi aventurieri trebuia să mai arunce în spate cîteva valuri. Apoi la lăsarea întunericului „totul era o chestie de noroc, pentru că ori dormeam pe pămînt ori pe ciment". Iar a doua zi începea odată cu lumina soarelui, cînd apucau din nou vîslele și porneau în aval, pe **Dunărea** albastră, pînă aproape de înserare. Deși se trezeau la timp, la începutul excursiei cei doi nu au reușit să respecte întocmai norma pe care și-o propuseseră, fiindcă au avut de trecut și peste 20 de baraje. Însă nu și-au cărat caiacul ca băștinașii, pe creștetul capului, ci au găsit niște cărucioare lăsate dinadins acolo pentru aventurieri. Dar, chiar dacă nu exista taxă sau operator, de multe ori ieșenii preferau să ia ambarcațiunea în mînă decît să mai meargă cîteva sute de metri în plus și să piardă timp.

Astfel, dacă pe la vreo 10 jumătate erau optimiști și aveau chef de vorbă, mai apoi se lăsa o liniște de mormînt, iar undeva pe la trei, „pe mine mă apuca un somn încît nu mai știam ce să fac să rămîn treaz", își aduce aminte **Marin Chirazi**. Masterandul recunoaște însă că a rămas surprins de experiența profesorului său, în care a învățat să aibă încredere. Cel mai bine își amintește, de exemplu, de o zi în care, după multe ore petrecute pe apă fără să se hidrateze, acesta i-a arătat un copac „pe la vreo doi kilometri distanță" și i-a zis că „«acolo, unde o să ne oprim, este un izvor». Și a avut dreptate."

● cel mai mult i-au afectat țînțarii, cu care s-au obișnuit după o săptămînă

Supa din fluviu

Cu mîncarea le-a fost cel mai greu, și au fost nevoiți să se alimenteze de mai multe ori de la magazinele pe care le găseau în împrejurimi. Cînd venea vorba de mers, **Marin Chirazi** era cel mai fericit, deoarece o făcea în fugă pentru a-și trezi mușchii care începeau să se atrofieze. Nici cu hidratarea nu au stat foarte bine. Din cauza compartimentelor mici din caiac, a cărui greutate ajungea pe la 50 de kilograme după o aprovizionare, nu puteau să care după ei foarte multe lucruri. Și, traversînd **Dunărea** vara, cu temperaturi foarte mari, ca să nu se dehidrateze, în fiecare seară scoteau apă din fluviu din care făceau supă. „Dimineața, turnam în apa aia un praf. La culoare era un fel de lapte, însă gustul…", și pe fața profesorului se întinde o grimasă.

La finalul călătoriei, aceștia și-au dat seama că au ajuns să bea cîte 50 de litri de apă de **Dunăre**. Și asta doar în zilele în care făceau pauză și apucau să o fiarbă fiindcă erau perioade de timp în care cei doi nici nu se opreau, vrînd să profite de viteza apei, și aveau pregătite cîteva sandviciuri. Mai multe lucruri nici nu le încăpeau în caiac, deoarece, pe lîngă mîncare și apă, în compartimente își mai făceau loc și cîteva echipamente folosite pentru a le se monitoriza efortul, fiindcă aventura lor a avut și o parte științifică, în care trebuiau să stabilească cum evoluau anumiți parametri fizici și psihologici ai organismului. „Simplul fapt ca trebuia să ne dezbrăcăm ca să ne cîntărim și afară erau roiuri de țînțari, nu știu cît era de placut", își amintește decanul.

Cum toate proviziile abia încăpeau în ambarcațiunea deja grea, profesorul și studentul spun că probabil ar fi scos un timp mai bun dacă beneficiau de alte echipamente. Ei au străbătut fluviul în caiace concepute special pentru trasee de munte, realizate cu o grosime suplimentară și în loc să despice valurile, acestea le urcau. Iar de la

Mihai Chirazi și Alin Vorniceanu

Cu tot cu provizii, caiacul cîntărea aproximativ 50 de kilograme

caiacul care îți limitează poziția în care stai așezat, băieții au avut probleme și cu spatele deoarece, după primele zile, acestora au început să le apară răni pe care le resimțeau din plin atunci cînd se atingeau de haine. Dacă mușchii îi dureau la fiecare pauză, palmele le aveau atît de umflate încît noaptea, după ce puneau cortul, nu puteau să adoarmă decît cu ele în buzunar. Dar cel mai mult i-au afectat țînțarii, cu care s-au obișnuit abia după mai bine de șapte zile petrecute pe ape. „În prima săptămînă făceau iritații și se înroșeau. Cînd am ajuns în Deltă, îi spuneam lui Alin «da' aici nu sînt țînțari?». Nu erau, pentru că nu-i mai simțeam eu. Cînd m-am uitat pe mînă, mamă, era plin." Însă durerile musculare au avut și o parte bună, căci decanul și-a putut susține argumentele în fața studentului, care dorea în permanență să meargă mai rapid. După primele dureri de articulații însă, a priceput că efortul trebuie dozat și nu grăbit.

Oamenii sînt adevăratele monumente

De-a lungul celor 2600 de kilometri, sportivii au cunoscut „tot felul de oameni simpli", care le încălzeau seara și le oferea destulă motivație să continue, chiar dacă aceștia nu s-au gîndit nici o clipă să renunțe. „Îl simți cînd te cheamă cu toată inima la masă și au fost care ne-au invitat la grătare, însă n-am onorat vreo invitație pentru că am vrut să ne ținem de orar", spune decanul. Întîia experiență neplăcută cu oamenii li s-a întîmplat în **Austria**, unde, deși erau cîteva persoane ce se ridicau din bărci să strige „Hai România", au dat și peste „un om care ne-a încurajat cu «țigane»", își amintește amuzat **Alin**. Tot aici, după ce-au mai mers cîțiva kilometri, au cunoscut doi frați gemeni în vîrstă de 70 de ani, ambii membri ai unui club de caiac. Și, chiar dacă unul dintre frați avea dizabilități, nu-l împiedica să se poată bate cu curenții **Dunării**. Entuziasmați și impresionați de țelul românilor, bătrînii le-au oferit tot felul de sfaturi, precum și întregul club pe mînă, însă aceștia nu au abuzat decît de curentul electric, pentru a-și încărca bateria de la laptop.

Valurile fluviului sînt zdrobite de pasionații de canoe încă de prin 1960, iar în mod normal traseul s-ar parcurge în aproximativ două luni și jumătate. Și nu doar ieșenii au reușit în aceeași perioadă să stabilească un record, ci și o pereche de vîrstnici pornită pe fluviu pentru a zecea oară, chiar dacă cei doi canotori amatori nu aveau „decît 80 de ani", după cum spune cu un zîmbet șiret decanul. Degeaba porniseră bătrînii cu o lună înaintea sportivilor de la „Cuza" însă, pentru că mergeau cîte 40 – 50 de kilometri pe zi, au fost ajunși de către **Marin** și **Alin** la intrarea în țară, în **Oltenița**.

La un moment dat, pentru a-și ține mintea ocupată, ieșenii au jucat un mic joc în care trebuiau să identifice ce elemente din jurul lor le sugerează că au ajuns în țară. În glumă, **Alin** se uita nostalgic după „dealurile domoale", dar profesorul număra pescarii. Dacă în **Germania** au trebuit să aștepte trei zile pînă să zărească unul, la noi ultimul pescar se afla fix în punctul în care nu mai poți merge mai departe pe **Dunăre**.

Pentru **Alin**, cea mai bună parte a fost experiența în sine, deoarece „mi-am schimbat modul de gîndire. Încă din anul al doilea, de cînd am făcut expediția cu domnul profesor pe Moldova, acesta de fiecare dată ne spunea că trebuie să avem grijă la ce ne spune corpul, să-l ascultăm, și să-i dăm ceea ce trebuie. Eu, ca orice student, da… da… dar nu înțelegeam lucrurile astea, nu puteam să le explic deși păreau ușoare."

***

La finalul celor 30 de zile în care au reușit să străbată fluviul, drumeților nu le-a rămas doar titlul care cu siguranță va fi bătut în viitor, ci și experința comună. Drumeții au avut de învățat unul de la celalalt, **Mihai Chirazi** împrumutînd din elanul lui **Alin Vorniceanu**, iar acesta din urmă din experiența decanului, reușind nu doar să bată un record mondial, ci și să demonstreze că adevăratele prietenii le faci atunci cînd împarți același cort, borș din **Dunăre** și „mușcături" de țînțar.

Iulian BÎRZOI

Bătăi de inimă pe vîrfuri

Un dans legat cu panglică roșie

● Colas tresaltă în mișcări fluide și alerte ● balerinii se lasă antrenați într-o poveste cu învăluiri de cabaret, cu viori repezi și salturi mărunte

Secerișul de toamnă se sărbătorește în valuri de dans

Dansatorii români și japonezi și-au depănat în premieră povestea în pași de dans și jocuri de pantomimă în spectacolul „La fille mal gardeé". Miercuri, 31 octombrie, începînd cu ora 18.30, în Sala Mare a Teatrului Național, chipurile tragediei pasionale și-au arătat fațete comice, într-un joc viu de culori și lumini, pe fundalul acordurilor care le-au cîntat povestea.Una ruptă din partitura compozitorului Ferdinand Hérold, în coregrafia lui Mihai Babușka, în care personajele principale, Lise și Colas, au fost interpretate de dansatorii debutanți Mariko Kawahisashi și Keigo Ueshima.

Ea, gătită de sărbătoare. Nimic nu îi lipsește **Sălii Mari a Teatrului Național**. Măștile minuțios gravate pe vechile poale ale balcoanelor cu loje ca odinioară, unele zîmbind, altele zăpăcite de uimire, draperiile vișinii curgînd atent peste urmele pașilor privitorilor de demult. Căptușeli distinse și plușuri trandafirii îmbracă ușile care despart reprezentările îndumnezeite din interior de zgomotul și agitația pătimașe de afară.

Ei, nedumeriți, pășind nesigur, cu ochi întrebători, parcă fără să audă sunetul primului gong, în sala inundată de rumoare și freamăte din glasuri de copii. Cu părinți grijulii de mînuță, care le explică, în răstimpuri, cîte ceva despre sală și balet, ori alături de educatoare care îi așază pe locurile unde ar încăpea cîte doi. Iar al doilea gong să îi prindă vrăjiți de măreția sălii pe care, cei mai norocoși, o pot privi de sus.

El, cel de-al treilea gong, surprinde îngerii de pe cupola sălii privind peste marea de liniște așternută peste spectatorii care au lăsat vacarmul să dispară. Înlocuit de tăcerea de mormînt a ochilor ațintiți către scenă, din vuietul prelung a rămas numai privirea atentă a așteptării unui semn pentru ridicarea cortinelor. Cînd plușul lasă să se vadă doar vîrfurile poantelor unor dansatori, șirurile de aplauze începute parcă prea devreme rup atmosfera de acalmie și concentrare.

Eșarfa iubirii furișate

Colas, suflet pios și fără o prea bună situație materială, care tresaltă în mișcări fluide și alerte, apare acompaniat ba de tonurile grave ale viorilor de repertoriu clasic, ba de sunete jucăușe de fluier. De sub straiele lălîi, caraghioase, imitînd penele de găină, cîțiva pui sînt alintați de tînărul țăran cu inima neîntinată, pentru ca apoi să se lase antrenați într-un dans cu elemente de cabaret, cu viori repezi și pași mici, pe vîrfuri de degete care rotesc trupurile gingașe, ca fluturii primăvara. Liniștea sălii ia, din timp în timp, forma unor aplauze fine sau a murmurelor șoptite întocmai ca visele.

Cînd tînărul pleacă, lăsînd eșarfa roșie în curtea cu pui, **Lise** apare pășind fermecător ca sunetul pianului după care își orientează fiecare mișcare, pășită atent și grațios, întorcînd după sine, pe trupul suplu, volanele rochiței bleumarin cu flori mici pictate pe ele. Mama **Lisei**, **Simone**, apare lipsită de orice delicatețe, fluturînd o mătură ca într-o amenințare fictivă, pentru ca mai apoi să bată cu putere în cîteva perne, ca și cînd lear scutura de un colb imaginar. **Lise** găsește eșarfa cea roșie a țăranului **Colas**, în care se înfășoară într-un dans lin, mlădios, circular întocmai ca sentimentele eterne ce îi leagă. Pe vîrful piciorului se învîrt ametitor piruete de fericire, în timp ce rochia i se unduiește pe corp, în pauzele dintre salturile înalte, ca pînă la cer, cît dragostea ce i-o poartă tînărului plebeu.

Sentimente mărturisite după ploaie

Dansul **Lisei** cu **Colas** încununează mișcările ritmice ale dansatorilor într-un miraj mișcător, cu salturi și piruete înalte, ludice, pline de o vitalitate a copilăriei apuse, care se sting într-un joc romantic, liniștindu-se progresiv. Apariția **Simonei** în scenă îi face pe îndrăgostiți să-și piardă cumpătul, sub privirile înmărmurite ale copiilor din sală, ale căror suspine de spaimă rup tăcerea. **Colas** fuge, în timp ce **Lise** este dojenită, în acompaniamentul tobelor tunătoare, sub amenințarea căsătoriei cu **Alain**, fiul unui bogătaș îngîmfat.

În cel de-al doilea act, nevoită să se plimbe cu trăsura împreună cu mirele sortit, **Lise** asistă la o scenă de secerat, un dans ritmat dar încărcat de lirism. Reflectoarele se sting în timp ce jocuri de lumini curg întocmai ca picăturile de apă, fîșii de alb inundînd sala, cu tobe grave care anunță o ploaie fără aseamăn. Nici pioșenia și nici teama de **Simone** nu-l pot ține însă departe pe **Colas**, care vine în ajutorul gingașei **Lise**.

Cînd scena arată din nou ca o zi însorită de toamnă, fata este pedepsită și obligată să lucreze, în casă, la fus. În ochii mari, de sub fruntea încruntată, **Lisa** nu întrevede altă speranță decît a-și adormi mama în cîntul tamburinei, al cărei ritm îl încetinește treptat. Fără prea mult noroc, contractul va fi însă semnat, iar **Simone** își va dansa bucuria într-un joc halucinant de pantomimă, liber dar alert, fără însă a fi foarte feminin. Tinerii își obțin înduplecarea întocmai ca în basme, cu mișcări line. Iar sărbătoarea o dansează împreună, în aplauzele muzicale ale copiilor cu ochii mari și muți de atenție. Pînă la urmă, „Fata rău păzită" a lui **Ferdinand Hérold** a fost o idilă împodobită cu flori, dansată în pași de oameni mari pentru ochi mici și zîmbete mărunte. Și toate s-au jucat nu pe-o scenă, ci lîngă focul unui cămin cald și-a unor apăsări gingașe de poante.

Livia RUSU

LENTILA DE CONTACT A LUMII

Inspirați de realitate

● serialul turcesc s-a înscris deja în competiția pentru cea mai mare audiență

Aproape că e surprinzător faptul că în ultima vreme, serialele televizate au dat audiențele posturilor de televiziune peste cap, posturile de știri pierzînd zeci de mii de telespectatori pe minut. Românii nu urmăresc un singur tip de serial, ci pornesc de la cel românesc de comedie și ajung pînă la cel turcesc, inspirat din istorie. Astfel, creșterile de audiență sînt înregistrate de posturile **PRO TV** și **Kanal D**, în special seara cu aproximativ 100.000 de telespectatori mai mult față de săptămînile precedente.

Octombrie a fost luna comediei dacă avem în vedere topul preferințelor telespectatorilor, în serile de joi liderul de audiență fiind **PRO TV** cu „Las fierbinți" și „Spitalul de demență", peste 2,2 milioane de oameni urmărind cele două seriale. Sloganul folosit este unul simplu, „țara o arde pe comedie" și asta s-a văzut din numărul de ochi îndreptați către televizor. Mai ales că datorită sistemului de măsurare „people meter" știm cu exactitate că publicul comercial este din mediul urban, cu vîrste cuprinse între 18 și 49 de ani, iar **Antena 1** cu „Next Top Model" sau „Un show păcătos" obține valori de trei ori mai mici. Meritul cel mai mare al celor două producții e că destind. Și o fac simplu, prin intermediul glumelor inspirate din realitate, condimentate cu puțină ironie și aer strengăresc, fără să uite să includă și gîndirea românească de genul „improvizăm, cîrpim și rezolvăm orice."

Un alt serial care a prins publicul român este unul turcesc, care deși e difuzat doar de două ori pe săptămînă, lunea și marțea de la 20.00, s-a înscris încă din luna septembrie în competiția pentru primul loc la nivel de audiență. „Suleyman Magnificul - Sub domnia iubirii" pare să atragă prin intermediul poveștii inspirate din istoria secolului al XVI-lea, cînd la conducerea **Imperiului Otoman** se afla **Suleyman**, „cel mai iubit sultan al turcilor." Chiar dacă povestea a fost difuzată în peste 40 de țări, iar în țara natală este criticat pentru că nu respectă adevărul istoric, publicul român pare să fie furat de costumele și bijuteriile care încearcă să respecte moda acelor vremuri. Schimbarea care pare să se fi produs în programul zilnic al telespectatorilor poate să aibă un substrat moralizator. Se simte nevoia de a citi sau auzi cîteva replici amuzante pe care să le țină minte în locul celor din politică sau actualitate. Poate pentru a se apropia de-o realitate și-a se îndepărta de altele.

Mădălina OLARIU

America după valuri

● Sandy a cauzat pagube materiale cuprinse între 30 și 50 de miliarde de dolari și 175 de victime

Coasta de est a **Statelor Unite ale Americii** a fost devastată săptămîna trecută de cel mai mare hazard natural din ultimul secol. Uraganul **Sandy** s-a intensificat și a lovit țărmul de nord-est al continentului american, în **New Jersey**, pe 29 octombrie, avînd rang de furtună tropicală și o viteză a vîntului de 110 kilometri pe oră. În **New York**, guvernatorul **Andrew Cuomo** declarase deja stare de urgență, iar „la momentul impactului podurile peste East River, liniile de metrou, cale ferată, aeroporturile JFK, LaGuardia și Newark erau toate închise" (**Agence France Presse**, luni, 29 octombrie).

Vîntul puternic și apa care a urcat pînă la patru metri pe străzile **Manhattanului** au distrus două reactoare nucleare, o mare parte din oraș rămînînd fără energie electrică pînă sîmbătă, 3 noiembrie. „Lipsa curentului electric a afectat în total 8.5 milioane de locuințe din 17 state de pe țărm, zona afectată întinzîndu-se din Carolina de Nord pînă în Canada" (**guardian.co.uk**, marți, 30 octombrie). Președintele **Barack Obama** a decretat marți dimineață stare de catastrofă majoră, decizie care a permis accesul persoanelor afectate de furtună la fondurile federale ale comitatelor **Bronx**, **Kings**, **Nassau**, **Richmond**, **Suffolk**, **New York** și **Queens**. Tot marți, **Sandy** a ajuns deasupra **Canadei**, lăsînd „130.000 de locuințe fără electricitate în provinciile Ontario și Quebec și provocînd moartea a două persoane. Ulterior, furtuna a pierdut din intensitate și s-a stins în regiunea Marilor Lacuri" (**torontosun.com**, miercuri , 31 octombrie).

Sandy a lăsat în urmă pagube materiale cuprinse între 30 și 50 de miliarde de dolari și un total de 175 de victime. Autoritățile au demarat operațiuni de salvare a sinistraților în zonele afectate, iar reprezentanții **Crucii Roșii** au trimis camioane cu mîncare, apă și medicamente. Revenirea la normal a instituțiilor este, însă, un proces greoi, ținînd cont de faptul că numai „în New York 65 de școli publice nu se vor putea deschide luni (n.r.: 5 noiembrie) pentru că fie sînt grav afectate clădirile, fie nu există curent electric încă. În plus, trei spitale au fost complet evacuate din cauza efectelor inundațiilor iar orașul riscă să intre într-o criză a combustibilului din cauza pagubelor cauzate de furtună asupra benzinăriilor" (**cnn.com**, sîmbătă, 3 noiembrie).

Repercusiunile sînt unele pe termen lung, iar „în zonele sinistrate din Staten Island și Rockaways, unde distrugerile la nivelul caselor au fost cele mai serioase, ca și în New Jersey, ale cărui țărmuri la Oceanul Atlantic au fost devastate, locuitorii rămași fără adăpost au un nou inamic: frigul. Se așteaptă ca temperaturile să scadă pînă aproape de zero grade Celsius în acest weekend" (**mediafax.ro**, sîmbătă, 3 noiembrie). Sub apăsarea unei traume de asemenea proporții, **Statele Unite** trebuie să-și recupereze acum trupurile victimelor, infrastructura, sistemul sanitar, activitățile economice de orice fel și să fie, pe 6 noiembrie, pregătite de alegeri prezidențiale.

Anca TOMA

La capătul discursurilor

Cum s-a înclinat balanța între seceră și coroană

Clasa politică din România se află în fața celui mai greu examen din perioada post-decembristă. Nici unul dintre programele formațiunilor politice nu mai oferă încredere românilor, care, în lipsa unor modele, se întorc la cărțile de istorie sau la amintirea vremurilor „epocii de aur". Astfel, înainte de alegerile parlamentare, românii se uită cu indiferență la Ponta, Băsescu sau Ungureanu și visează la o monarhie utopică păstrînd pe perete un portret al tovarășului.

Speranță și manipulare

Mircea KIVU

Între Ceaușescu și Regele Mihai, fără speranță

● unii regretă vremurile cînd puteai merge liniștit pe stradă, fără să te temi de hoți – doar de securiști

Citind clasamentul (n. red.: realizat de către ziarul „Adevărul" pe 28 octombrie, în urma căruia cititorii l-au votat pe **Nicolae Ceaușescu** cel mai bun conducător al țării), se impune o remarcă: majoritatea zdrobitore a răspunsurilor se îndreaptă spre epoci trecute – fie că e vorba de cea interbelică sau de cea comunistă. Concluzia e simplă: oamenilor nu le place viața pe care o duc. Pornind de la această premisă, devine ușor de înțeles că cei mai mulți respondenți își îndreaptă opțiunile spre epoci despre care nu știu decît din manualele de istorie sau din relatările celor mai vîrstnici.

Un studiu similar a arătat că cei mai mulți dintre cei care îl regretă pe **Ceaușescu** sînt oameni tineri, care n-au apucat să se bucure de beneficiile „epocii de aur". Mediul online în care a fost făcută ancheta despre care discutăm acum ne îndreptățește să credem că grosul răspunsurilor a venit de la persoane avînd sub 40 de ani. Ei știu că pe atunci toată lumea avea un loc de muncă (în timp ce șomajul în rîndul tinerilor atinge azi proporții alarmante), primea casă de la stat (ei se chinuie în zadar să strîngă banii pentru prima casă), mîncarea era ieftină (ei se mulțumesc adesea cu incerta compoziție a unei șaorme). Nu-s însă sigur că le-ar plăcea să nu vadă la televizor decît discursurile conducătorului iubit, să nu poată trece niciodată de **Ruse**, să poarte toți același model de haine. Unii, mai bătrîni, regretă vremurile cînd puteai merge liniștit pe stradă, fără să te temi de hoți – doar de securiști.

Despre ultimul rege al **României**, e greu de spus cît de bine a condus țara (în fapt, ocupată de tancurile sovietice) între 1944 și 1947. Admirația este, probabil, îndreptată mai degrabă către omul, decît către șeful de stat care a fost **Regele Mihai**. Faptul că monarhia apare astăzi, pentru mulți români, o soluție salvatoare este rezultatul nesfîrșitelor și obositoarelor lupte pentru putere la care s-au dedat președinții **României** post-comuniste și cei din jurul lor.

Oricît ar suna de ciudat, cei doi preferați ai cititorilor „Adevărului" au ceva în comun: faptul că reprezintă două epoci (comunismul și monarhia) ce au șanse minime de a se reîntruchipa. Un **Iliescu**, un **Constantinescu**, ba chiar și un nou **Băsescu** ar putea fi reinventați pentru a fi aduși în fruntea țării. Faptul că doar o infimă minoritate îi apreciază este măsura lipsei de speranță cu care trăiește electoratul român.

P.S. Cititorilor „Adevărului" li s-a oferit o listă a „conducătorilor **României** din ultimii 85 de ani" din care lipsește numele mareșalului **Antonescu**, conducătorului statului între 6 septembrie 1940 și 23 august 1944. Oare de ce?

Mircea Kivu este sociolog

Lucian DÎRDALĂ

Două teze interdependente despre monarhie: restaurare și instaurare

● discursurile monarhiste cele mai convingătoare sînt acelea care combină în mod adecvat punctele tari din ambele viziuni

Dezbaterile pe tema „republică versus monarhie" în **România**, atîtea cîte există, ar putea fi segmentate în două componente interdependente. Prima se referă la „restaurarea" monarhiei, s-a declanșat încă din decembrie 1989 și a scăzut în intensitate. Cea de-a doua vizează „instaurarea" monarhiei și se află abia la început.

Teza „restaurării" monarhiei pornește de la convingerea că pentru vindecarea rănilor comunismului (cărora, în timp, li se adăugau altele noi, produse de tranziție) era necesară revenirea la o formă de guvernare care, în 1945-1947, promitea să-și întărească virtuțile și să-și corecteze defectele, dar care a fost eliminată de ocupantul străin. Această cale părea a se redeschide în decembrie 1989, iar eșecurile politice și economice ale anilor 1990 au făcut ca această opțiune să reziste: paranteza nefericită (anii comunismului plus, eventual, anii tranziției) trebuia închisă prin revenirea la valori și instituții democratice mai vechi, pe temelia cărora să se construiască altceva. **Regele Mihai** este simbolul viu al acestor valori, iar vîrsta sa înaintată nu este un impediment, pentru că valorile și instituțiile supraviețuiesc oamenilor ce le întruchipează.

Teza „instaurării" monarhiei pornește de la intuiția defectelor soluției constituționale alese după decembrie 1989 și de la aceea că ne-am putea afla în fața unei alegeri în privința viitorului, iar argumentele legitimității și tradiției rămîn într-un plan secundar. Monarhia propusă este cea pe care românii o cunosc din contactul (direct sau mediat) cu realitățile monarhiilor occidentale – contează mult și aspectele ceremoniale, cotidiene, chiar mondene. Regele este un arbitru politic onest, generator de solidaritate națională. Suveranul și ceilalți membri ai **Casei Regale** se angajează să fie modele în societate, să îmbine vechile tradiții cu valorile noi, asociate progresului.

Aceste teze au generat reacții și contrareacții. Evident că discursurile monarhiste cele mai convingătoare sînt acelea care combină în mod adecvat punctele tari din ambele viziuni, iar asemenea discursuri – fără a fi numeroase – există. În timp, „instaurarea" va cîștiga tot mai mult teren în detrimentul „restaurării", în rîndurile partizanilor monarhiei.

Cît de numeros și de influent va fi acest grup în cadrul societății, în anii și deceniile viitoare, va depinde mult de performanțele actualelor instituții politice ale țării.

Lucian Dîrdală este analist politic și lector universitar

Dana BALAN

O stea, nu o coroană

● în mintea unui sceptic, gestul lui Ion Iliescu, președintele care-i refuza regelui, în 1994, accesul în România, nu poate trece decît profund odios

Mihai I este aruncat, în zilele mohorîte ale **României**, ca ramura lui **Stendhal**, din pesimista teorie a „cristalizării", în minele din **Salzburg**. În mințile noastre rătăcite de disperare cotidiană, de condamnare la imprevizibil ca la un oxigen otrăvit, crenguța se împodobește cu fantezii. Onoare, protocol, conduită, lege, simbol, toate ar părea din nou posibile, fie și într-o societate desacralizată și exasperată de morală electorală. Nimic altceva decît o puerilă dragoste oportunistă, un interes provocat de „cum ar fi dacă...".

Însă regele nu există pe lume ca să plătească facturile. În luna ianuarie a anului ce stă să se sfîrșească, **Mihai I** îl surclasa pe președintele **Traian Băsescu** într-un sondaj **IMAS** (pentru ziarul **„Adevărul"**, dintr-un trust ce tocmai și-a declarat insolvența). Sondajul dorea să ia temperatura încrederii pe care o mai au românii în semenii lor de vază, însă într-un moment nefast pentru ei, cînd temperatura lor urca, pe zi ce trece, ca într-o febră mortală, în fața facturilor la încălzire. Un alt ziar, „Evenimentul zilei", cataloga de curînd drept „Imaginea secolului" fotografia în care **Ion Iliescu** strîngea, cu o sincronizare nu lipsită de caraghiosul lipsei de protocol și de atenție cuvenită, și dreapta lui **Mihai I**, și dreapta **Principesei Margareta**.

În mintea unui sceptic, gestul lui **Ion Iliescu**, președintele care-i refuza regelui, în 1994, accesul în **România**, nu poate trece decît profund odios. În percepția cuiva mai optimist, salutul său rapace și posesiv poate părea o dovadă că politicianul nu dorește să rămînă anchilozat în ură și obrăznicie. Imaginea lui **Mihai I** ne este picurată în sufletele noastre de români terapeutic, dacă vreți. Acolo el se învelește în nevoile noastre naționale cele mai ascunse, în aspirațiile personale și colective.

Unii îl vor pentru strălucirea coroanei, alții pentru protectorat, alții poate cu gîndul la miracolul unor facturi mai mici, iar alții pentru scînteierea rece a stelei sub care s-a născut, dar căreia i-a supraviețuit.

Dana Balan este senior-editor la revista Opinia veche

Nu ajung toți monarhii din lume să îndeplinească dorințele românilor

Paula SCÎNTEIANU este senior editor la „Opinia veche”

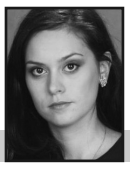
Oana BALAN este city editor la publicația „Adevărul”

Alina BĂISAN este senior editor la „Opinia veche”

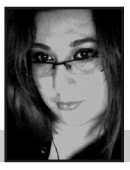
Diana ROTARU este reporter la postul de televiziune „România TV”

Din Cetatea lui Ștefan

Cînd El își cere tributul în vieți...

● de sufletele lor se îngrijește preotul, iar chipul le mai rămîne amintire doar în poze

....mor și cîte trei patru pe zi. În accidente de mașină, majoritatea sfîrșesc încarcerați, iar o parte dintre nefericiți își lungesc durerea prin spitale ca pe o gumă prinsă de talpa pantofului. Trist este cînd se întîmplă în zile de toamnă tîrzie, ploioase ori cu vînt rece, de-ți amorțesc mădularele. Pentru cei care nu mor pe loc, străpunși de vreo fiară contorsionată, moartea poate părea o mîngîiere, o dorință.

Cine ar vrea să moară într-o zi cu vreme urîtă? Și totuși, după o statistică provizorie, pe care am făcut-o cu ochiul liber, descopăr că în fiecare an, înaintea **Crăciunului** ori a **Paștelui**, nenorocirile curg gîrlă. Iar numărătoarea se face în vieți omenești, în special de femei și copii. Mai mereu moare soția, fiica ori mama, iar șoferul e cel care cumpără, după spitalizare, sicrie și grîu pentru colivă. Dacă pînă acum primeam de la **ISU** un mesaj pe săptămînă cu evenimente de genul „incendiu la un autoturism în mun. Suceava, b-dul George Enescu, lîngă Cartodrom”, sau „Incendiu glugă de coceni, com Mușenița, sat Băineț și incendiu vegetație uscată, com. Pătrăuți”, cam de pe data de 1 noiembrie, primesc și cîte trei mesaje pe zi cu „Accident rutier cu victime multiple, la ieșire din Salcea”, „Accident rutier cu victimă încarcerată în Ipotești”, „persoană căzută în fîntînă în Pârteștii de Jos”, „Accident rutier cu trei autoturisme implicate, spre Rădăuți pe E 85”, „Incendiu locuință cu o victimă decedată, Boroaia”, etc. Și îmi vine să plîng cînd răsfoiesc acum mesajele din memoria telefonului. Înainte de **Paște** la fel, și anul acesta, și anul trecut, și acum doi ani și acum patru ani. De parcă **Dumnezeu** își cere tributul cu fiecare post important din calendar. Însă cei rămași în urmă nu dau niciodată vina pe **El**.

Dacă așa a fost dat să fie, măcar bine că unii mai scapă cu viață. Cînd pot ori cînd **SMURD**-ul ajunge la timp. De sufletele lor se îngrijește preotul prin altar cu două-trei lumînări și un parastas, iar chipul le mai rămîne amintire doar în poze. Mai nou, pe *facebook*. Aproape toți morții au profil. Și e bine, căci altfel cum poți să găsești mai repede poza pentru articol cu mortul viu? Tot în această perioadă, anual pe țară sînt cele mai multe sinucideri, cei mai mulți înecați și călcați de tren. Și ca să vă convingeți, în cazul în care nu vă place să vă delectați cu presa locală, deschideți televizorul. Nu cu mult timp în urmă, o mamă și-a aruncat copilul de pe un pod, iar o alta și-a flămînzit pruncul de șase săptămîni pînă a ajuns schelet. Cît de mare să fie ploaia care să ne poată spăla de păcate?

Paula SCÎNTEIANU

Un muzeu pe moarte

● lumea transporturilor feroviare te absoarbe

Calea Griviței 193 B, lîngă **Gara de Nord**. Din noianul de muzee necunoscute din **Capitală**, la adresa asta se găsește ceea ce ar trebui să fie **Muzeul Căilor Ferate** din **România**. Ascuns în clădirea **Centrul Național de Calificare și Instruire Feroviară**, nimic nu anunță existența lui acolo. Doar portarul știe unde este și pe cine să cheme dacă apare vreun vizitator rătăcit. O muzeografă și directorul, **Mircea Dorobanțu**, sunt singurii care te pot ghida în lumea căilor ferate. „Muzeografa are două facultăți și un doctorat. Mi-a spus că ea nu mai poate să trăiască cu 11 milioane, cât are salariu, și că pînă la Crăciun se gîndește să plece. Dacă pleacă ea, cred că se închide și muzeul”, spune descumpănit directorul **Mircea Dorobanțu.**

În spatele unei uși ponosite, dar atent vopsite în crem, se află aproape toată comoara căilor ferate din **România**. Pe o coală **A4** lipită pe ușă este scris programul, de miercuri pînă duminică, între orele 10.00 și 18.00, și tariful: 3 lei.

Prima încăpere este ocupată aproape în întregime de o dioramă imensă. Are 14 metri și prezintă un traseu de munte pe care aleargă, pe linii mici, cîteva bijuterii feroviare. A fost construită bucată cu bucată de **Mircea Dorobanțu** și alți cîțiva pasionați de la **Centru**. Relicve ale începuturilor căilor ferate se găsesc în toate colțurile primei încăperi a muzeului. Resturi de locomotive istorice, tampoane și inscripții vechi de trenuri îți spun fiecare o povestioară și parcă auzi încet un clănțănit de roți și un fluierat răgușit. În „acvarii” de sticlă stau așezate cu grijă machete ale locomotivelor din diferite timpuri. Cea de-a doua încăpere te transpune dintr-o dată într-un birou de mișcare din secolul trecut. Trei ceferiști stau nemișcați la posturi. Unul e de pază la centrala **Siemens-Halsche** de ceasuri, un panou imens cu multe ceasuri după care se regla ora în toate gările din țară, unul ține socoteala la „mișcare”, iar cel de-al treilea e telegrafistul. Tot în această încăpere se găsește și o machetă de automotor, o drezină și un felinar original cu ulei de rapiță.

Cea de-a treia sală este poate cea mai interesantă. Aici se găsește, într-un colț, biroul lui **Anghel Saligny**, o machetă a podului de la **Cernavodă,** cărțile celebrului inginer, dar și o serie de documente importante pentru istoria căilor ferate. Ca un copil, te pierzi fascinat în fiecare mărunțiș care face ca această minune a secolului al XIX-lea, trenul, să funcționeze. De la șuruburi la documente cu pecete de sultan sau de domnitor al țării **Românești**, sau de la vagonetul de mînă la locomotiva cu aburi ori locomotiva **Diesel** lumea transporturilor feroviare te absoarbe în mijlocul ei. **Mircea Dorobanțu**, directorul **Muzeului CFR**, este stîlpul de rezistență a ceea ce reprezintă acum muzeul. „Am cerut să ne dea un teren al CFR-ului să aducem acolo niște locomotive, să amenajăm un muzeu adevărat. Ne-au spus că terenul acela are o valoare imobiliară mare. Avem mai multe locomotive prin țară, la Sibiu și la Cluj. Noi nu avem voie să ne punem o firmă, nu avem cum să-i anunțăm pe oameni că aici este un muzeu”, susține dezamăgit directorul.

Adevăratul muzeu al căilor ferate române ar trebui să funcționeze în **Gara Filaret**. Prima gară din **București**, o clădire de patrimoniu, ce a împlinit în septembrie 143 de ani. Chiar așa, jerpelită, murdară și spurcată, **Gara Filaret** continuă să domine dealul **Filaretului**, luînd în piept miile de mașini ce trec într-o zi pe acolo. Un grup de inițiativă, înființat de un fost director al **Metrorex**, **Octavian Udriște**, încearcă să salveze clădirea din ghearele rechinilor imobiliari, care nu așteaptă altceva decît să se dărîme, și să îi pună în valoare adevăratul său rol: acela de muzeu al căilor ferate române. De aici, în 1869, a plecat primul tren în **România**, spre **Giurgiu**.

Oana BALAN

Resturi de locomotive și inscripții vechi îți spun o povestioară

Gîndurile unui reporter

Un paralimpic la București

● parcă ar vrea să îl lăsăm în pace

Nu mi se întîmplă des să mă duc la un interviu fără să am în minte o listă cît de cît conturată de întrebări. Dar după ce am răscolit internetul în căutare de date biografice, nu am reușit să îmi formulez o curiozitate clară, legată de protagonistul interviului meu, **Eduard Novak**, românul care la ediția din 2012 a **Jocurilor Paralimpice** de la **Londra**, a obținut două medalii olimpice. Ar fi trebuit să rezulte din întîlnirea asta o poveste extraordinară, din acelea care ne fac să ne simțim prost că ne văicărim din orice, că sîntem nerecunoscători pentru tot ce ne-a dat viața. Dar nu a fost așa.

Ne-am întîlnit la velodromul de la **Dinamo**, aflat în paragină. „Trebuie să îi fac o poză, să i-o trimit antrenorului meu din Italia.” Atunci cînd merge la antrenamente afară, are la dispoziție un velodrom dublu față de acesta, cu parchet pe jos și toate condițiile. Își dă jos tricoul polo alb, jeanșii **Levi's** și își pune costumul de ciclist, casca, ochelarii de soare și proteza albastră, pentru piciorul drept. Îi convine că i-am cerut să poarte costumul. E imprimat tot cu reclame și asta e bine pentru sponsori. „Eu trebuie să port reclamă. Din asta trăiesc, așa că n-am încotro.” În lipsa unui manager, și-a creat singur rețeaua de sponsori, care îl susțin financiar.

Sportul de performanță presupune eforturi financiare uriașe, iar banii veniți de la **Guvern**, federație și clubul la care mai e înscris nu sînt nici pe departe suficienți să acopere aceste costuri. E plină presa de știrea cum că **Victor Ponta** l-a asigurat că va primi aceeași sumă de bani ca și ceilalți olimpici, că președintele **Băsescu** l-a decorat, că **Ecaterina Andronescu** l-a întîmpinat la aeroport. Adevărul e că o bicicletă de concurs costă cam zece mii de euro, ca să nu mai vorbim de costurile pentru antrenamente, deplasări, cazare.

De aceea se și află aici, la 14 după-amiaza, în **București**, pe jumate deshidratat, sătul de interviuri, suportînd cu stoicism un soare prea puternic pentru o zi de toamnă. Pentru că are nevoie de **PDF**-ul cu acest articol, precum și de restul **PDF**-urilor cu articole rezultate în urma interviurilor la alte reviste, ziare etc. Are nevoie de ele ca să le trimită sponsorilor, să le arate că e cunoscut, că i se face publicitate, că investiția în el merită toți banii. Da, e sătul să repete aceeași poveste care lui nici nu i se mai pare atît de extraordinară. Cum că zece ani de zile a fost campion național la patinaj viteză, că atunci cînd se deplasa spre o competiție în **Italia**, și-a pierdut laba piciorului într-un accident de mașină și că, după doi ani de confuzie și deznădejde s-a reapucat de sport și a ajuns la performanțele la care a ajuns.

Acum **Eduard** se bucură de o perioadă de repaos. Pedalează lejer, fără program fix, cîteva ore pe zi, o dată la două-trei zile. Într-o lună, cînd va fi dat uitării de presă, va începe antrenamentele intensive. Următorii trei sînt ani de calificări pentru **Olimpiada de la Rio**. “Am vrut să scriu istorie pe pămînt românesc. Primii ani nu a știut nimeni nimic de mine și nici nu m-a interesat să știe. Mi-am zis că fac ce fac pentru mine și poate cîndva cineva o să mă recunoască. Iată că a venit clipa.” Acum e momentul lui **Eduard** de glorie, deși aproape că nu se mai bucură de el. Parcă ar vrea să îl lăsăm în pace, să se întoarcă la antrenamentele lui și să termine cu deplasările la **București.**

Alina BĂISAN

Jurnal din capitală

Marcel, zarzavagiul din noua mahala

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, pe cînd au apărut în **București** mahalalele, iar cele deja existente s-au lărgit, creînd denumirile de “Nou” și “Vechi”, **Precupeții Vechi** și cei **Noi** se intersectau, ca și azi, cu alte mahalale, denumite după natura obiceiurilor locului – **Oțelari**, **Făinari**, **Olari**. La intersecția dintre **Precupeții Vechi** cu noul **Făinari**, **Marcel** mai păstrează încă din amintirea comercianților vremii, lucrînd pe post de zarzavagiu, la aprozarul din colț al familiei sale. E cu juma’ de cap mai înalt decît tejgheaua pe care se află cîntarul electronic și, dacă nu te uiți atent, zici că nu-i nimeni care să supervizeze roșiile și salaturile turcești.

Bondoc, dar cu ochii șireți ai micului afacerist, **Marcel** e foarte sigur pe ceea ce vinde, cu toate că tocmai a împlinit 12 ani. E drept, nu face asta în fiecare zi. Merge la școală. Însă, în vacanțe ori după programul obligatoriu de studiu, îl găsești la post, mai ales după-amiezile, chiar înspre înserat. La fel de adevărat e că, la început, era mereu cineva în spatele lui: tatăl sau chiar vînzătoarea angajată cu normă fixă la aprozarul de cartier. De ce? Simplu: tocmai ca **Marcel** să prindă gustul afacerii, să miroase cum se vorbește cu omul, să vadă care e rostul banului. Nu-i lucru simplu să fii atît de fraged ancorat în realitatea străzii, dar pe **Marcel** acest aspect l-a prins mănușă, ca și cum ar fi fost născut pentru a ridica și susține afacerea cu zarzavaturi. Nu se încurcă vreodată în păstîrnaci, dovlecei, țelină ori leuștean. Mereu cunoaște prețul corect la ananas, cînd și cum a fost adus, de unde, iar, dacă cumva nu știe, tacticos – de te minunezi văzînd cum îi joacă ochii, ca la sticleți – se repede roată prin aprozar și citește, pentru a-și confirma că nu face vreo trăznaie, prețul corect.

L-am apreciat, pentru că, în spiritul lui nativ de comerciant, amabil din fire și foarte jovial cu fiecare client (pe care deja-l cunoaște după obiceiuri), nu are încredere decît în el, ca nu cumva să încerce vreunu’ sau altu’ să-l tragă în piept. O lecție de viață pe care băiatul ăsta, bondoc și fraged, a învățat-o singur, cot la cot cu bețivii care se aciuează noptile în fața aprozarului sau cu țigăncile care-și caută banii de prin fuste, uitîndu-se parcă fioros la tine, de ți-e teamă să nu scoată vreun cuțit. Nu știu dacă e precaut din fire, dar, cu siguranță, printre zarzavaturi și bonuri fiscale, secondat de clientela pestriță a fostelor case de mahala, și-a ascuțit simțurile mai ceva ca un om mare. Într-o zi, l-am întrebat dacă îi place la școală și mi-a răspuns, cu politețea unui copil maturizat devreme, că școala îl ajută pe deasupra în planurile lui de viitor afacerist. Și pînă a-mi spune la ce visează, a și zbughit-o în fața aprozarului, luînd rolul bărbatului ce se prinde în gîlceavă cu cei care dau pe gît bere la pet, chiar în fața afacerii lui cu zarzavaturi. Intuind pericolul că-și poate pierde clienții, Marcel s-a strecurat agil în mijlocul lor și, cu ochii lui verzi electrizanți, i-a rugat politicos să-și mute șandramaua mai încolo. “Eu am treabă, domnilor! Nu-mi blocați clienții!”. Atît le-a spus **Marcel**, zarzavagiul din noua mahala. Iar ei au înțeles.

Diana ROTARU

SENIORI EDITORI:
opinia veche

Andreea ARCHIP, Dana BALAN, Oana BALAN, Alina BĂISAN, Andrei CIURCANU, Florentina CIUVERCA, Anastasia CONDRUC, Ionuț FANTAZIU, George GURESCU, Diana IABRAȘU, Liviu IOLU, Roxana LUPU, Nicoleta NASTASE, Vlad ODOBESCU, Diana ROTARU, Ionela SĂVESCU, Paula SCÎNTEIANU, Andrei UDIȘTEANU, Lina VDOVÎI

Dintr-o mie de CD-uri

Ecuații pe portativ

● influențele disco ale lui David Bowie se combină cu perioada de glorie din anii '80 a celor de la U2

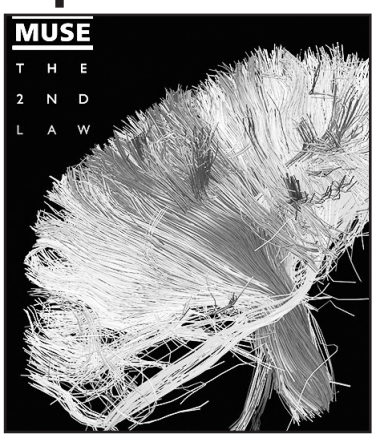

Muse – „The 2nd Law" (2012)

Formația britanică **Muse** a jonglat aproximativ un deceniu cu diferitele ramuri desprinse din rock-ul dramatic, de la cel alternativ, progresiv și apoi simfonic, în încercarea de a-și confecționa un stil. Pe care solistul și chitaristul **Matthew Bellamy**, basistul **Christopher Wolstenholm**e și respectiv tobosarul **Dominic Howard**, l-au îmbinat în atîtea feluri încît nici ei nu mai știu despre ce-a fost vorba la început.

La cel de-al șaselea album de studio, „The 2nd Law", au lucrat aproximativ patru ani, pe care i-au convertit apoi în 13 piese sub un titlu inspirat de cea de-a doua **Lege a Termodinamicii**. Fără a fi socotit necesar un preambul, „Supremacy" atacă tăcerea celor cîteva secunde de intro printr-un *riff* făcut pe șapte corzi de chitară, pe un fundal orchestrat ce anunță mai degrabă începutul unui film de acțiune decît pe cel al unui album.

În notă discordantă vine „Madness", în care se resimte nevoia de experimentare a lui **Bellamy**, pentru că melodia este una dubstep, iar basul normal e înlocuit cu cel sintetic, produs pe calculator cu ajutorul unui dispozitiv atașat acestui instrument. Numai „Survival", care a fost și tema muzicală din acest an a **Jocurilor Olimpice**, mai amintește puțin de celelalte materiale discografice, fiindcă „Panic Station" și „Animals" nu se aseamănă cu nimic din ce a cîntat trioul pînă acum. Cu adevărat neobișnuite sînt „Save Me", urmată de „Liquid Stat" în care basistul **Christopher Wolstenholme** ia locul solistului, piesele nefiind însă accentuate foarte bine instrumental. Iar călătoria se încheie cu o fantezie mai veche a celor de la **Muse**, și anume un scenariu apocaliptic, din două părți „Unsustainable" și „Isolated System", contopit într-un ecou fantasmagoric de bubuituri și căderi de bas.

„The 2nd Law" pare să combine influențele disco ale lui **David Bowie** cu perioada de glorie din anii '80 a celor de la **U2**, la care se adaugă suflul metal-ului simfonic, dar și exercițiul vocal ce l-ar face pe **Freddie Mercury** să surîdă. Băieții au captat și cîte ceva din influențele dubstep ale lui **Skrillex**, cu care ar putea concura cu succes pentru că, spre deosebire de acesta, instrumentele lor sînt cizelate într-un studio.

Mădălina MORARU

„Albumul seamănă cu un blockbuster la care mergi pentru cascadorii și efecte speciale"-www.guardian.co.uk

De dragul diversității, citește o carte

Tanatos la mănăstire

● spovedania Irinei se întoarce împotriva ei, iar gîndul că a păcătuit cu diavolul o chinuie și-i amărăște sufletul

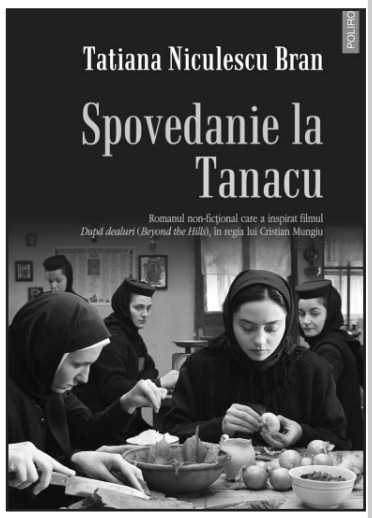

Editura Polirom
216 pagini, 2012
22,95 lei

Era în vacanță. Iunie 2005, spre seară. Ziua trecuse pînă atunci liniștită, însă după știrile de la ora 19.00, pămîntul se răsturnase și părea că însuși **Răul** se aciuase pe teritoriul **României**. La mănăstirea **Tanacu** din județul **Vaslui**, preotul **Daniel Corogeanu**, ajutat de cîteva măicuțe, exorcizase o tînără diagnosticată cu schizofrenie, crucificînd-o. Așa a țipat presa națională cîteva luni. Cînd aproape se răcise subiectul, jurnalistul francez **Paul Bruckner** l-a înviat, iar „La possédée de Moldavie" a înspăimîntat lumea.

Un an mai tîrziu, în 2006, **Tatiana Niculescu Bran** publica la **Editura Humanitas** romanul „Spovedanie la Tanacu", după ce autoarea cercetase amănunțit evenimentele premergătoare morții **Irinei Cornici**. Iar acestea, în viziunea ei, începeau cu dorința arzătoare a tinerei de a se mărturisi, pentru a primi iertare de păcatele din lume. **Paraschiva**, prietena fetei de la căminul de copii în care au crescut amîndouă, își aflase liniștea la mănăstirea **Tanacu**, iar **Irina** voia să-i urmeze calea și să-și găsească locul. Era frumos să vadă că toate maicile sînt importante în nimicnicia lor și îndeplinesc cîte un rol în iconomia obștii, fie că îngrijeau grădina mănăstirii, fie că făceau ascultare la vite. Ea, care rătăcise pe multe cărări, încă nu aflase această împlinire și pentru ca să se anine de ea trebuia să se mărturisească. Însă spovedania **Irinei** se întoarce împotriva ei, iar gîndul că a păcătuit cu diavolul o chinuie și-i amărăște sufletul. Necuratul se întrupează în mintea tinerei și în chilia ei, și astfel dărîmă oaza de liniște de la mănăstire.

Spre deosebire de reacția violentă a mass-mediei, în romanul „Spovedanie la Tanacu", **Tatiana Niculescu Bran** nu dezvoltă senzaționalul faptelor, ci provoacă cititorii să trăiască alături de **Irina**, părintele **Daniel**, măicuțele de la **Tanacu** și doctorii care au supravegheat-o pe tînără. Ți se înmoaie sufletul cînd ea zace amorțită la spital, te sperii cînd dărîmă lucrurile din chilie cu forța unui titan și te bucuri cînd se adresează copilărește monahiei **Neonila** și părintelui **Daniel** cu numele de „mami" și „tati".

Iulia CIUHU

Stop cadru

Justiție după gratii

● crima, furtul și purtarea necuviincioasă devin slujbe tot mai populare

În ultimii ani, mai multe producții clasice au fost refăcute, ambalate în carcase reciclate, și apoi redistribuite în cinematografele din lume pentru a putea fi revăzute într-un **3D** care îți dă uneori migrene. Filmele, pe lîngă faptul că nu erau necesare, au picat și în capcana de a folosi clișee, făcînd originalul să pară mai slab. Însă, în cazul lui **Dredd**, scenariștii au văzut unde a greșit predecesorul lor, **Judge Dredd**, și au încercat să astupe din golurile lăsate de acesta cu cîteva idei proaspete.

Filmul are o poveste simplă, dar tot intră în categoria producțiilor considerate „clasice", precum **Rambo**, în care gloanțele sînt mai carismatice decît personajele. Într-un viitor apocaliptic, distrus de un război nuclear, oamenii nu au îmbrăcat primele piei de animale găsite, ci s-au unit și au încercat să reconstruiască civilizația. Astfel, 800 de milioane de cetățeni au ajuns să trăiască în **Mega-Orașul 1**, unde crima, furtul și purtarea necuviincioasă devin slujbe tot mai populare. Singura soluție găsită la această problemă a fost să le ofere forțelor de ordine puterea de a judeca și da sentințe la locul faptei, fără proces.

Karl Urban poartă casca unui astfel de magistrat, **Judge Dredd**, care primește misiunea de a evalua pe teren un începător, pe **Anderson** (**Olivia Thirlby**). Cei doi răspund la ceea ce pare a fi un apel obișnuit, dar din greșeală dau peste bîrlogul unui șef de mafioți, care le blochează ieșirea din clădirea pe care o conduce cu forță. Astfel, într-un „mega apartament" în care trăiesc 75 de mii de oameni, cele două forțe pornesc un adevărat război, **Dredd** și **Anderson** încercînd să supraviețuiască atacurilor interminabile ale răufăcătorilor. Pe lîngă asta, cei doi sînt nevoiți să învețe cum să lucreze ca o echipă, avînd fiecare o viziune distinctă asupra legii.

Premisa peliculei seamănă foarte mult cu cea a producției din 2011, **The Raid**, de la șeful mafiot, clădirea închisă, pînă la nenumăratele ținte mișcătoare pentru protagoniști. Seamănă un pic cam mult, dar **Dredd 3D** își merită locul în cinematografe, căci în cele 95 de minute ale sale nu plictisește. Scenele de acțiune sînt clișeistice, dar tot reușesc să te țină în priză iar lipsa de un strop de umanitate a răufăcătorilor devine un deliciu cînd aceștia sînt învinși în felurite moduri.

Paul ANDRICI

„Dredd 3D" (2012)
Regia: Pete Travis
Gen: acțiune, SF.

● HOROSCOP ● HOROSCOP ● HOROSCOP ● HOROSCOP ●

BERBEC: Cum nu-ți găsești de muncă, te-ai apucat de făcut mîncare. Azi o ciorbă, mîine un pilaf. Nu-i panică, posturi de shawormar sînt destule.

TAUR: Chiar dacă ai terminat facultatea, din cînd în cînd mai treci prin cîte un cămin studențesc să mai furi cîte o strachină de pîrjoale.

GEMENI: Ai reușit să prinzi bursă anul acesta, și cum intră banii pe card, cum dai iama în magazinele de haine. Cînd rămîi fără, treci pe la SH-uri.

RAC: Ai de gînd să joci la lotto săptămîna asta, în fiecare zi. Te simți foarte norocos. Nu de alta, dar ai călcat în vreo trei azi, în drum spre Universitate.

LEU: Ți-e dor de studenții ăia care împărțeau doze de **Cola** / **Pepsi** în fața Universității. Atît de dor încît treci zilnic pe acolo, chiar dacă nu mergi la școală.

FECIOARĂ: Ai aflat că niște colegi de facultate vor să te prindă și să-ți dea geacă. Ce nu știu ei e că ești expert în bătăi și perverse ca pe **Tg. Ocna**.

BALANȚĂ: De cînd te-ai mutat de la cămin la chirie ți-e foarte bine, dar îți lipsește un singur lucru. Lenjeria de pat cu model de leopard.

SCORPION: Nu știi cum să le împaci pe toate, facultatea, jobul și prietena. Cum prima e, bineînțeles, facultativă, te rezumi la muncă și certuri.

SĂGETĂTOR: Nu mai suporți țîntarii de noiembrie. A ajuns să-ți miroasă toată casa a **Killtox** și a pastile de țîntari. Încearcă niște scoci cu lipici, ca la țară.

CAPRICORN: Ieși atît de des în oraș încît toți barmanii din centru știu în ce zile primești pachet de acasă și ai bani.

VĂRSĂTOR: Colegii de la cămin nu știu nimic altceva decît bere, manele și semințe. Dacă o țin tot așa, în curînd o să înveți versurile melodiilor lui **Salam**.

PEȘTI: Iar n-ai prins cămin. Pînă acum a fost OK, cald. De săptămîna asta se face frig, însă, așa că te gîndești să-ți cumperi o aerotermă pentru cort.

Evenimentul săptămînii

FESTIVAL

A șasea ediție a **Festivalului Național de Muzică Pop Iași Music Star,** se va desfășura între 7 și 9 noiembrie, de la ora 19.00, în sala **Gaudeamus** a **Casei de Cultură a Studenților**.

Intrarea este liberă.

Scor la pauză

Cu săbiile ruginite

● doar Ana Maria Brînză a anunțat că-și va reîncepe antrenamentele

Scrima nu a fost niciodată un sport corect. În ea e nevoie de o singură lovitură pentru a dărîma toată cariera unui sportiv de top. Secretul stă în sincronizare și în tehnică. Trebuie să știi cînd să parezi, cînd să te retragi și cînd să-ți „înțepi" adversarul. Nu e timp de gîndire, totul trebuie să țină de instinct, iar o jumătate de secundă poate însemna patru ani de antrenament irosiți în încercarea de a obține o medalie la **Jocurile Olimpice**. Însă, ca și multe alte „boli", odată ce ai fost infectat, nu mai poți să te vindeci. Din păcate la noi e greu să rămîi bolnav. Pentru puștii care n-au nici bani de tramvai să ajungă la club pentru antrenamente, este esențial să aibă acea pasiune care poate duce chiar spre nebunie.

Însă pentru unii politicieni, cuvîntul sport este sinonim cu promovare. Medaliile cîștigate de către campionii noștri la **Londra** au fost folosite ca pretext pentru unii să-și catapulteze numele și să-și lustruiască armurile strălucitoare în timp ce unele echipamente din sălile de antrenament sînt mai vechi decît pereții care le-nconjoară. Drept dovadă, nici în ziua de azi medaliații din 2008 de la **Beijing** nu și-au primit banii promiși de la stat.

Săptămîna trecută, dintre cele patru regine ale spadei, doar **Ana Maria Brînză** a anunțat că-și va reîncepe antrenamentele. **Simona Gherman** și **Anca Măroiu** au declarat că vor lua o pauză pentru a deveni mame, iar **Loredana Dinu** peste două săptămîni va decide clar ce va face în continuare. **Londra** nu a decurs precum se așteptau, căci cele patru fete, campioane mondiale și europene, au terminat pe locul șase la întrecerea pe echipe, **Ana** declarînd tot săptămîna trecută că „a fost un concurs ratat".

Nici la băieți nu e foarte clară situația, căci pentru aceștia, nici federația și nici comitetul olimpic nu au propus deocamdată vreun plan pentru viitorul apropiat. Astfel, rămînînd fără indemnizație și fără bursa olimpică, sportivii nu au o situație financiară clară și trebuie să decidă pînă la sfîrșitul anului dacă se vor retrage sau nu.

Așadar, este greu de prevăzut cum va evolua la noi scrima, într-o perioadă în care pînă și modelele ce vor rămîne cu siguranță pe panourile de istorie ale cluburilor se gîndesc să-și pună sabia în teacă.

Iulian BÎRZOI

Intrumental la relanti

În Balcani, doinele se fac jazz

● rînd pe rînd, de urechile publicului se prind notele clapelor, saxofonului, acordeonului, contrabasului, trompetelor și tromboanelor

Muzica ne unește pe toți

Muzicieniii din Balcani și din Germania s-au unit într-o formulă coloratăde diverse instrumente și stiluri de interpretare care reflectă cultura fiecăruia în parte și s-au numit Backyard Jazz Orchestra. Iar cei care au refuzat să petreacă de Halloween au avut posibilitatea să-i asculte gratuit pe adepții jazzului miercuri, 31 octombrie, în sala Gaudeamus de la Casa de Cultură a Studenților din Iași.

E ora 20.00, iar din **Sala Gaudeamus** se aude un zumzăit ca dintr-un stup de albine. Locurile sînt ocupate în întregime, iar cei întîrziați se aranjează după rîndurile din urmă, fiind nevoiți să stea în picioare. Trece doar un sfert academic și în scena împodobită de scaune, stative, microfoane și diverse instrumente muzicale, apar cei 15 artiști predispuși în seara aceasta să comunice pe limba motivelor de jazz. Sînt modest îmbrăcați, în blugi, sacouri sau cămăși, niciodată amîndouă la un loc, și teniși. După cîteva mișcări de încălzire a instrumentelor, aerul din sală începe a vibra.

Primele se aud tobele, acestea se află în mijloc și împreună pornesc unda contagioasă a sunetului. Iar vestimentația tobosarului sare din imaginea completă a echipei. Acesta pare a fi un contabil care a evadat de la serviciu și s-a ascuns imediat după tobe fără ca să reușească să-și arunce cămașa albă și cravata. Rînd pe rînd, de urechile publicului se prind notele clapelor, saxofonului, acordeonului, contrabasului, trompetelor și tromboanelor, iar abia la urmă intră în scenă vocea **Elenei**.

Ea și **Theresia** reprezintă cele două extremități ale imaginii feminine. **Elena** e într-o rochie lungă care-i acoperă tot corpul și au părul lăsat pe spate, iar alături stă colega sa cu e tunsă scurt, într-un sacou și pantaloni. În timp ce undele sonore ne sfredelesc prin corp și se opresc în speteaza scaunului, un cameraman pitic se plimbă în spatele formației, iar un altul din sală decide și el să urce pe scenă, mai aproape de focarul gălăgiei care ia amploare cu fiecare secundă.

Șezătoare pe limba lor

Ceea ce se întîmplă pe scenă mai mult seamănă cu o șezătoare, doar că pe motive jazz. Pe rînd, membrii echipei interpretează partituri solo, iar dacă instrumentele ar fi fost elastice aceștia ar fi făcut noduri din ele. **Luben** întinde acordeonul pînă la podea în timp ce degetele i se mișcă atît de repede încît nu li se poate desluși nici forma.

Cel mai în vîrstă dintre toți e **Nicolas**, din **București**, care abia reușește să se schimbe de la saxofon la clarinet și invers la timp ca să nu iasă din ritm. **Peter** stă exact în fața tobelor, cîntă la saxofon și dansează pe șezut, își mișcă picioarele, umerii, capul și din cînd în cînd ridică mîna în sus dînd semnale colegilor săi. **Theresia** face și ea cîțiva pași în față pentru a fura atenția publicului. Suflă cele mai subțiri porțiuni de melodii din saxofonul său și se ridică în vîrful degetelor, apoi coboară cu cîteva tonalități în timp ce își îndoaie și genunchii.

E trecut de jumătatea concertului cînd se repetă motivul melodic cu care a debutat acesta. La un moment dat, una din piesele care începe într-o tonalitate alertă trece într-o tînguire dulce care lasă sala mută. **Luben** de parcă vorbește cu acordeonul iar acesta îi răspunde cu duioșie. După ce se deslușește vocea **Elenei** se aude o doină ciobănească, de jale, dar totodată limpede și liniștitoare. De pe scaunul din stînga, colega mea **Erika** încă nu a obosit să stea cu mîinele în sus să filmeze ceea ce se trăiește pe scenă, iar **Alex** ține un telefon pe brațe care arată că înregistrarea durează mai mult de 40 de minute.

În scenă, improvizarea de șezătoare continuă, iar cei mai experimentați se apucă de dat lecții celor tineri. De la un pocnit ritmic de degete pornește o înșiruire de melodii, erupe o avalanșă care nu are pauze nici măcar pentru ca muzicanții să respire. Ei nu văd publicul, de parcă ar fi singuri în sală, se urmăresc cu atenție și admirație. **Peter** continuă să-și miște corpul într-o concordanță perfectă cu ritmurile ce răsună din boxe, iar **Elena** îmblînzește din cînd în cînd sălbăticia muzicii domesticite de către **Backyard Jazz Orchestra**.

Ultima piesă îi reunește la o nouă evoluție a tempourilor și vibrațiilor care zguduie sala împăienjenită de blițurile aparatelor foto. Iar acel laitmotiv cu care a început seara răsună din nou, mai glorios, mai cunoscut, întipărindu-se chiar și în memoria unui necunoscător sau indiferent.

Daniela VORTOLOMEI

Punctul pe V.I.P. ● Punctul pe V.I.P. ● Punctul pe V.I.P.

Miley Cyrus, tunsă și neliniștită

● cîrcotașii spun că atitudinea asta i s-ar fi potrivit mai bine în perioada în care se droga

Multe vedete doresc să iasă în evidență prin schimbări radicale de *look* pentru a atrage atenția blițurilor și a fanilor înflăcărați, însă nu întotdeauna reușesc acest lucru. Ultima schimbare din peisajul *hollywoodian* a fost adusă de **Miley Cyrus**, care și-a lăsat pletele lungi și buclate în mâinile unui stilist tatuat și a ieșit în lume tunsă scurt, rasă pe ceafă și blondă. Acum, artista seamană foarte mult cu **Pink** atît prin tunsoare, cît și prin cercelul înfipt în nas, ștergînd orice urmă de prințesă cu microfon roz întipărită în mințile tuturor după interpretarea bine-cunoscutului personaj **Disney**, **Hannah Montana**.

În ciuda faptului că nu mulți dintre fanii artistei s-au arătat încîntați de noua ei înfățișare, aceasta a scris pe contul său de **Twitter** că „nu m-am simțit niciodată mai eu în toată viața mea”, și chiar le-a transmis celor nemulțumiți o urare: „dacă nu aveți nimic frumos să spuneți, nu mai spuneți nimic. Părul meu e atașat de capul meu, nu de al altcuiva și i-am spus la revedere”.

De asemenea, artista și-a înlocuit bijuteriile fine pe care le avea înainte cu altele mai „masive”, cu multe ținte și lanțuri, a renunțat la rochițe și și-a pus pe ea mult negru, haine largi, decolteuri adînci și bocanci de armată. Cîrcotașii spun că atitudinea asta i s-ar fi potrivit mai bine în perioada în care se droga, dar asta nu i-a stat în calea împlinirii visului de a fi tunsă băiețește. Pînă și stilul de muzică pare că i se schimbă treptat, ultima ei piesă fiind realizată în colaborare cu artistul despre care se spune că „a ruinat dubstepul”, **Borgore**, în videoclipul căreia își face de cap cu iubitul ei, **Liam Hemsworth**, îmbrăcat în unicorn.

Nonconformismul și l-a arătat și la petrecerea de **Halloween** de anul acesta, unde fata s-a deghizat în cîntăreața de rap **Nicki Minaj**. Probabil însă fanii ei ar fi vrut s-o vadă, măcar acum, de **Halloween**, din nou în hainele **Hannei Montana**, pentru că, pînă la urmă, ăsta e rolul care a pus-o pe **Miley Cyrus** pe harta celebrității. Și pe caietele, ceasurile, ghiozdanele, brățările, hainele și periuțele de dinți ale copiilor din toată lumea.

Iubitul meu e unicorn, clar?

Iuliana LEONTI

Localul Troian

Rock cu gust de ciocolată

● pentru 5 lei, primești o porție fierbinte de mure, petale de trandafiri, struguri, hibiscus, coacăze negre și afine

Zumzetul de pe strada **Lăpușneanu** se îmbină cu melodiile semnate **Aerosmith**, care răsună din difuzoarele amplasate în afara cafenelei **KM 0**. Între **Cinema Republica** și **Muzeul Unirii**, terasa așteaptă trecătorii cu mușcate albe în ghivece și cu miros de ceai de fructe aromate.

Înăuntru, cele cîteva mese adună priviri deasupra aburului de cafea, care se risipește printre imaginile în nuanțe de gri de pe pereți, decupate, parcă, din revistele vintage. Ferestrele mari, îmbrăcate cu țesături pastelate, lasă să intre rugina toamnei. Discret, cei de la **AC/DC** își cîntă versurile, acompaniind vocile încălzite de ceaiul **Wild Berry** servit în căni pentru infuzii, al căror porțelan alb este decorat cu modele asiatice în nuanțe aurii. Pentru 5 lei, primești o porție fierbinte de mure, petale de trandafiri, struguri, hibiscus, coacăze nerge și afine. Iar dacă dorești să rememorezi zilele de vară poți comanda o limonadă cu mentă pentru 6 lei, la care poți asorta „crănțănele” după plac: alune, covrigei sau chipsuri. La fel de răcoritor este și frappe-ul cu sirop de ciocolată și frișcă sau fresh-ul de portocale, la nota de plată rămînîndu-ți și rest de la 10 lei.

Iașul vechi este imprimat în paginile meniului prin imagini ilustrînd **Biblioteca Centrală**, strada **Lăpușneanu** sau **Palatul Culturii**. Pe rafturile din capătul cafenelei sînt aranjate cărți cu coperte roșii sau verzi și inscripții aurii, iar dacă nu îți sună cunoscut titlul vreunui roman, accesul la **WiFi** poate rezolva dilema. Într-un colț, ciucurii unei lămpi cu abajur joacă atunci cînd cineva aduce cu sine înăuntru răcoarea unei zile de octombrie.

Scaunele albe cu spătar înalt nu opresc vocile celor din jur, așa că vorbele rostite deasupra unei cafele vieneze sau a unui vin fiert își găsesc ecoul între pereții ciocolatii. Sfaturi și păreri sînt ușor de deslușit printre versurile melodiei „Have a drink on me” în timp ce tainele lui **Voltaire** sînt împărtășite cel mai bine la un pahar de vin alb. „Secretul de a nu fi plictisitor este a nu spune totul”, la fel cum secretul de a obține un ceai aromat este răbdarea de a-l lăsa la infuzat șase minute.

Cătălina DOBROVICEANU

Casa de Cultură a Studenților
Str. Vasile Conta nr. 30, et. 2,
700106 Iași. **Tel**.:0746/230.032, 219520,
e-mail: redactia@opiniastudenteasca.ro

opinia veche

DIRECTOR: Laura PĂULEȚ
REDACTOR-ȘEF: Cătălin HOPULELE
REDACTOR-ȘEF ADJUNCT: Oana OLARIU
SECRETAR GENERAL DE REDACȚIE: Ioan STOLERU
ȘEF DE DEPARTAMENT: Iulia CIUHU
REDACTORI: Alexandra IVĂNESCU, Dan CONDREA, Paul ANDRICI, Iulian BÎRZOI, Andrei MIHAI, Mădălina MORARU, Mădălina OLARIU, Livia RUSU, Anca TOMA, Daniela VORTOLOMEI
COLABORATORI: Cătălina DOBROVICEANU
PUBLICITATE: Bogdan COBUZ
EDITOR: Daniel CONDURACHE

Ședințele de redacție au loc luni și miercuri, de la ora 20.00. Revista se poate procura și de la sediul redacției.